

VILÁGOS SÁG

KOLOZSVAR,

1947 október 13. hétfő

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG KÖZPONTI NAPILAPJA

IV. ÉVFOLYAM

256. szám

SORSDÖNTŐ NAPOK

Irtta: VERESS PÁL, Kolozsvár alpolgármestere

1944 augusztus utójának egyik délelőtti szorongó érzéssel vártuk a kolozsvári törvényszéki fogház 49-es cellájában a hitleri fasizmus újabb és újabb vereségeiről szóló híreket. Ebben az időben már meg volt a kapcsolatunk azzal a pár harcos társunkkal, akik a legvéresebb terror ellenére is tovább szervezték a tömegelgondoltságot a fasiszta tábor ellen és egy laza ellenállási mozgalmat indítottak el, amely a rohanó események nyomán napról napra duzzadt, erősödött.

Simó Gyula, aki hírt kapott külvilágról, ragyogó arccal jelentette be: „Óriási események! Románia letette a fegyvert, fegyverszünet kötött a Szovjetunióval és hadat üzent a fasiszta Németországnak és szövetségeseinek.”

E pillanattól kezdve megváltozott a börtönben a légkör. Már nyíltan beszélünk a fegyőrökkel a fasizmus közeli összeomlásáról; közülük a hajlékonyabbak mindenben igazat adtak nekünk és ujságokkal, meg a legújabb rádióhírekkel kedveskedtek.

A szeptember 16-iki horthysta támadás Románia ellen a délelőtti határszelen egy pillanatra sem zavart meg, jól tudtuk, hogy csak erőtlenség, kétségbeesett kapcsolás ez a döglődő fasizmusnak egy utolsó reményvesztett próbálkozása. A mi belső börtönéletünk különös fordulatot vett. Az eddigi, főleg elvont tudományos, általános marxista jellegű kérdések helyett éjszakába nyúló gyakorlati előadások és viták kerültek sorra.

A központi kérdések ezek voltak:

A szovjet hadsereg előrenyomulása után milyen irányt fog venni társadalmunk fejlődése?

Az erdélyi nemzetiségi kérdés. A szakszervezeti egység problémája.

A háborús termelésről gyors átterés a békebeli termelésre.

Dr. Demeter János ügyvéd volt a legális összekötőnk a külvilággal. Az ő rövid információi alapján — ha kuszáltak és néha összefüggéstelenül is — de elég világos kép tárult elénk a fasiszta Horthy-rendszer bomlásáról, egy oszlásnak indult, szétfolyó társadalom kapkodó, vergődő végnapjairól.

A börtönben töltött utolsó napok pattanásig feszült izgalmak közepette, de mégis konkrét gyakorlati munkával teltek el.

Az ellenállási mozgalom vezetősége jelentette, hogy a szovjet és a demokratikus román csapatok Torda alatt állanak és a horthysta hadseregben teljes az anarchia. A vezérek határozatlan, kapkodó és reménytelenül vesztett.

Dálnoki Veress Lajos hadseregpáncsnok egyik nap bizalmi embereket küld Horthyhoz, amelyben felvázolja a tarthatatlan helyzetet és a háborúból való kilépést javasolja, a másik nap pedig gondolkodás nélkül írja alá a szökött székely honvédek halálos ítéletét.

Dálnoki Veress a székely honvédek hóhéra, a tordai szovjet frontáttörés napján kétségbeesve kapkod, hogy sovinszta reakciós klíkjét átmentse egy későbbi időre. Még arra is hajlandó, hogy közöljünk — a börtönben lévő kommuniszták közül — eggyel tárgyaljon.

Dálnoki ravasz kétkulacos politikát üz. Látszatra barátokzik az ellenállási mozgalommal, hogy maga és klikkje számára a véres hóhérmunka után kegyelmet aze-

rezzen. De ugyanakkor a legkisebb kínáló alkalmat is felhasználja, hogy a fasiszta német hadsereggel együtt eleget tegyen a hitleri parancsnak: „harcolni az utolsó emberig”.

A kétségbeesett — két véglet között — kapkodó hadseregpáncsnokság nem tudja a hadseregben a fegyelmet tartani. A megvert horthysta hadsereg tovább züllik. A honvédek csapatosan szöknek meg. A hadsereg kapkodása és bomlása különös hatással van az államgépezetre. A horthysta-fasiszta államaparátus is bomlásnak indul. A rendőrség és bíróság tagjai kapcsolatot keresnek az ellenállási mozgalom felé. Egy kis, fanatikusan fasiszta rétegtől eltekintve, mindenki helyezkedni kezd. Mindenki jó fiu akar lenni. A gyáva, pipogya horthysta állami főhivatalnokok felfedezik eddig lengett, megvetett demokráta ismerőseiket és felajánlják szolgálataikat. Halkan, nagyon halkan, négy szem között őrlődnek nevezik Hitlert, Horthy egy akarat nélküli befolyásolható tehetetlen aggnak és nagyot schajtvá ismerik el, hogy „ezt a háborút mi elvesztettük... Ezután már csak a demokrácia jöhet”.

Voltak, akik gyávan, fej nélkül csomagoltak és menekültek, míg mások, a szemtelenek, a nagyon szemtelenek, szemrebbenés nélkül jelentették ki, hogy ők mindig is demokráta voltak. És nagyképűen hangoztatták, hogy végre szabadság lesz és egyenlőség. A magyar középosztály döntő többsége a négy éves horthysta rezsim alatti magatartása miatt nyugtalan volt. Félt a felelősségrevonástól, úgy a román nemzetiséggel, mint a munkássággal szembeni gerinctelen, sőt ellensé-

ges, elnyomó magatartása miatt. A munkásság ezidőben jórészt szervezetlen. A nemzeti cégerü fasiszta és félfasiszta „munkás” szervezetekből kiábrándulva, az események forgatagában osztály-ösztönétől és egy maroknyi kint maradt, becsületes, de nem nagy befolyással bíró munkásvezető által vezetett, kezd nyíltabban állást foglalni az eseményekkel szemben. Tudatosan és tudattalanul szabotálják a termelést. Órákon át az óvóhelyen ülnek. A legelső riadójelre elhagyják a gyárakat. Hangosan, nyíltan tárgyalják a gyárakban a fasiszták vereségét és a szovjet hadsereg győzelmének örülnek. Hangosan elgondoltenkednek a rossz ellátás miatt és az esztelen vérontás végett óhajtják.

Körülbelül így nézett ki a horthysta-fasiszta rendszer döglődésének utolsó napjaiban, amikor a kolozsvári ügyvédségi fogházból kiszabadultunk.

1944 szeptember 12-én jött dr. Demeter János a hírrel, hogy a megrémült bírák és ügyészek, egy pár valóban becsületes és demokráta bírósági embertől támogatva, hajlandók szabadlábra helyezni valamennyiünket, csak valami csavaros paragrafust keresnek, amellyel védjék magukat az esetleges felelősségrevonás esetén.

A paragrafus régen meg volt, csak a bírák bátorsága hiányzott, hogy alkalmazzák. A hiányos bátorságot pótolta a szovjet hadsereg újabb előretörése. Most már a politikusok is aktívabban léptek fel, az Erdélyi Párt vezető politikusai is akcióba léptek kiszabadításunkért.

Történelmi tény, hogy azok a befolyásos urak, akik három és féleven keresztül igazolták,

helyeselték, szentesítették, sőt elősegítették, vagy éppen szervezték a „keresztes háborút a bolsevizmus ellen”, most egyszerre lefedték, hogy magyar, román és zsidó munkások, értelmiségiek és parasztok száza szenvednek több mint három éve, ártatlanul, a legembertelenebb viszonyok között a börtönökben.

A tegnapi bolsevik és zsidó bérencékből egyszerre a fasiszta rezsim áldozataivá lettünk és a nagyságos, méltóságos urak, befolyásos és még befolyásosabb személyek nyújtották segélyt ígérő kezüket. Három és fél évvel ezelőtt, amikor láncokba verve hurcoltak Budapestre, ezeknek az uraknak a nagyrésze összeszorított szájszögletből, gyűlölködve köpték utánunk a szót: „Banditák...”; és most egyszerre hőskörmártírok lettünk volna szemükben?

Nem!... Ezek az urak valóban segélyt nyújtottak szabadulásunkhoz, de nem azért, mert hirtelen meggyőződtek ártatlanságunkról és ügyünk igazságos voltáról. A mi életünk megmentésén keresztül a maguk hitvány életének megmentését is remélték.

Félték, hogy legyilkoltatásunk esetén harcostársaink felelősségre fogják vonni őket és véres bosszút állanak halálunkért.

A szovjet előretörés pillanatra megtorpant és szabadítóink „bürtorsága” is alábbhagyott.

18 antifasiszta fogoly közül csak 14-et mertek kiengedni, négyet, akiknek öt évnél nagyobb volt a büntetésük visszatartottak. Közülük Nemes Jóska, aki 10 évi nehéz börtönre volt ítélve. Két napra rá a szovjet támadás újra nekifutott és ez végérvényesen rábirta bírónkat a visszatartottak szabadonbocsátására.

KOVÁCS-KATONA JENŐ EMLÉKE

A lobogó, fiatal Kovács Katona Jenővel vagy másfél év tizede találkozunk először Kolozsváron a huszévesek első lázadásában, mely még nem látta maga előtt biztos és jól meghatározott célt, csupán annyit érzékelt, hogy itt valaműnek változnia kell. Azt mondtuk, a szellemnek kell változnia, holott valójában a társadalomról volt szó, amelyben ifjúságunk elhagyottan és tanácstalanul állt, még nem Petőfi és Ady forradalmaival, hanem inkább Ady nagy bánatainak utánérzésével és csillapíthatatlan szomjúsággal valami új, valami más után, mint amit az a világ nyújthatott.

Kovács-Katona Jenő Ady pártizójából bukkant fel, Szilvágyi sárgától s persze, hogy véglegvesztette s éhezte Párizst is, mint annyi fiatal magyar, kinék Ady mutatta meg az emberiességet, a magyarságot és az irodalmat.

De fő társaságunk csakhamar széthasadozott. Egyrészt gyorsabban számolt le a környező lét zárványaival, másik lassabban.

A lángoló, huszéves Kovács Katona Jenő hamar öregedett. Civilkussá, gunyolódóvá, hitetlenő és kiábrándultá vált. Azt mondtuk, a többiekénél messzibb futó ösvényeken borongott. Magában élte át a két nagy háború közötti polgári korszak európai s ezen belül erdélyi bomlását, lolla katasztrófáját. Magában égő fel s

pusztította el a fonák s ellentmondásokkal telt tartalmakat, amik egykori kultúránkat meghatározták.

Am ebből a felperzelt belső világból az életre rendelt kritikai szellem, a nacionalizmus — még se járta meg hiába a fény városát! — egy új embert tá-

masztott fel, elszórtan megjelent írásai szerint a mélységes együttérzéstől izzó, szinte böles humanistától, majd férfi korára s egyúttal a történelem viharos változásaival — a forradalmárral.

Ha cinizmusa kialakulásában romboló szerepet játszott szellemi proletár léte, később ugyanúgy szerepet játszott abban is, hogy annak az osztálynak az ideológiájában találjon

szellemi otthonra, amely mindenekelőtt a fasizmus alóli felzabálásért küzdött.

Szervezetét a nyomor, társadalmi kivettségében sulyos kórral támatta meg. A kórház már szinte otthónává vált, akárcsak szegény, korán elhunyt s a Kovács-Katona Jenő benső útját járó Kovács József számára.

Talán a felszabadulás reménye állította talpra 1944-ben amikor hirtelen a Béke Pártiak élére lendült. Targyalt az áruló Dálnoki Veress Lajossal, félelem nélkül követelte: nem elegendő kügrani a háborúból, hanem a fegyvereket a fasiszták ellen kell fordítani. A felbomlott nyugattól megéhsémszűrt iró végképp és egész emberi teljességgel jutott a kifejezésre: a nép, a szellem új világát, az új emberiség törvényeit Keleten találjuk meg, védője kifejezője is, kezesége: a szocialista haza hadserege. Aké új emberi hazát akar teremteni ezzel a fegyverekkel, azzal a szellemmel kell eggyé válni!

Kolozsvár felszabadulása napján Dálnoki Veress Lajos pri-békjei hurcolták el, azóta nem tudunk felőle csak annyit, hogy valahol feltételezhetően él.

Olyan barátunk volt Kovács Katona Jenő, aki a mártírok közül elsőnek kell mindig megemléznünk és akkor lennünk igazán hűséggel emlékeznünk, ha bár töredékes, de jellemző irodalmi hagyatékát végre közzétehetjük. **MELIUSZ JÓZSEF**

Szabadok voltunk... Három (s fél év börtöne nem vette el dolgozni akarásunkat, harci készségünket. Az ellenállási mozgalom egy pár vezetőjével azonnal felvettük az összeköttetést és munkaprogramot dolgoztunk ki.

Az indulás nagyon nehéz volt. A horthysta fasizmus négy éves uralma teljesen szétverte társadalmunk legkövetkezetesebb osztályának, a munkásosztálynak vezetői kérdéit. Egy pár antifasiszta munkásvezető és néhány értelmiségi volt csak, akikre biztosan számíthattunk. A fasiszta reakció még ebben a szorongatott helyzetben sem adta fel a harcot. Frontot változtatott és minden igyekezettel azon volt, hogy valamiképpen becsépsse ügynökeit mozgalmainkba.

Szabadulásunk utáni napokban megjelent Nagy István munkásirónknál egy Dudás nevű ismert provokátor, akit Atzél Ede báró, a fasiszta partizánparancsnok hozatott le Budapestről azzal a számitással, hogy mozgalomunkba Dudást bevonjuk és így ők mindenről értesülnek.

Dudást kiebudaltuk Kolozsvárról és így Atzél bárónak a fasiszta partizánok vezérének, Dálnoki Veress legbizalmasabb emberének tervét, hogy reakciós ügynököket helyezzen el mozgalomunkban, már eleve meghusítottuk.

Az ellenállási mozgalom szűkebb vezetősége szabadulásunk idején a később meggyilkolt Kovács Katona Jenőből, dr. Demeter Jánosból, Balogh Edgárból és stb. állott. Az illegális mozgalomból egyedül csak Jakab Sándor maradt. Pár héttel ezelőtt tartóztatták le Balázs Egont és Jozepovits Juditot. A mozgalom legnagyobb hiánya az volt, hogy a munkásság felé, valamint a román értelmiség és a parasztság felé gyenge, vagy egyáltalán semmi kapcsolattal nem rendelkezett. Képtelen a kapcsolatokat egy pillanatrai késedelem nélkül és akcióba vonni a tömegeket a fasiszta hadigépezet rombolására, valamint a háborús pusztítások megakadályozására... — ez volt a legfőbb, azonnali tennivalónk.

Pár nap alatt megtaláltam a gyárak és az osztályharcos eszméhez hű maradt töredék-szakszervezetek képviselőit és a Kosuth Lajos-utcai otthonában gyűlésre jöttünk össze. Az első gyűlésen csak pár ember jelent meg, de rá három napra már több mint 25 munkásvezető és értelmiségi volt jelen. Közülük a legismertebbek: Timofi György, Belóvai István, Zoltán (Schneg) Ferenc, Balogh Edgár, Nagy István, Jakab Dezső, Rácz István és mások.

Ezen a történelmi nevezetességű ad hoc szaktanácsi ülésen javaslatomra egyhangulag kimondtuk, hogy a szakszervezeti egységet, amelyet 1923-ban bűnös kezek itt Kolozsváron romboltak szét először, újra megteremtjük. Ülésünket a rendőrség zavarta meg, de megjelenésükig sikerült közös határozatokat elfogadni a következő kérdésben:

a) Ujraszervezni az osztályharcos szakszervezeteket és a munkásokat azokba beszervezni.

b) Szétrombolni a „nemzeti” szakszervezet utolsó maradványait.

c) Megakadályozni a gyárak lecserelesét és a nyersanyag, valamint a készáru elvitelét.

d) Társadalmi akcióba kezdeni Kolozsvár feladásáért a város polgári kiűzése ellen.

A munka nehezen indult, de október első napjaiban viszonylagosan lendületet vett. A régi harcos-társak közül Gál Kálmán vasunkással találkoztam össze. Gál Kálmán megszervezte az Acélárugyár munkásait. Jéik a katonai kirendeltség jelentésének ellenére, szabotálták a gépek leszerelését, sőt az utolsó napokban bezárták a gyár kapuját és erőszakkal akadályozták meg a már régebben leszerelt gépek egyrésztének elszállítását.

A Darnatában Mircu Jánoson át kapunk meg a kapcsolatot a gyár munkásainak felé, melynek ántudatos magatartása mentette meg az ország legmaradékosabb és lemodernebb üzemétől a leszerelését és az elszállítását. A vacuti muhelymunkások is szervezkedtek, a legelcsántabbak mindent elkövettek, hogy az üzemeket a fasizmus romboló dühétől megmentseék. Jakab Dezső, fiatal munkás, csaknem

Életével fizette meg próbálkozásait, amikor az aláaknázott üzemek folyóvízű zsinórját egy éjszaka el akarta vágni. Egy német SS reál- lött és lött sebéről majdnem el- vérezve találták reá munkástár- sái, akik elrejtették a fasiszta hi- tóságok előtt.

A fasiszta hadseregparancsnok- ság, miután meggyőződött, hogy a szovjet csapatok ellenállhatatlan erejű támadásával szemben nem tudja védeni a várost, megpróbál- ta a férfiakosságát elhurcolni, ki- adta a parancsot az összes hidak és középületek aláaknázására. Ok- tóber 6-án jelent meg a rendel- kézés, hogy 15—60-ig minden fér- fi köteles elhagyni a várost.

Az ellenállási mozgalom vezető- sége kiadta a jelszót: „Mindenké- maradjon a helyén!” A gyárak- ban, az utcán, hivatalokban csak egyetlen jelszót lehetett hallani: „Helyt maradni!” Ebben a mozga- lomban, valamint a város épségének megtartásáért folyó akcióban részt vettek egyházaink egyes vezetői férfiai is.

A gyávák és akiket túlságosan megszedített a horthysta szellem, vagy, akiknek tulsok bűn terhelt a lelkiismeretét, fejvesztetten me- nekültek. Jellemző ez időben a saj- tó magatartása. A reakciós Keleti Újság és Ellenzék, amelyek az egész háború ideje alatt véres szájjal uszítottak, most nagyon halk, sőt kétségbeesett hangot hal- laltak. Egyes újságírók megpró- bálták frontot változtatni és vi- gasztalták a kétségbeesett polgárt. Az általános fejvesztettségben még a kispolgárság nagy többsége is helyt állt. Sokan távoztak, de a dolgozó tömegek hittel, remény- séggel várták a fasiszta rendszert eltíró nagy eseményeket.

Október 10-re virradó éjszaka a hitleri bandák utolsó csapa- tai, együtt a horthysta csendőr- séggel, hajtóvadászokat rendeztek az ellenállási mozgalom vezetői ellen. Kovács Katona Jenőt, az is- mert marxista író és szabadság- harcost, valamint Nagy József baloldali polgári demokrata újsá- gírókat elhurcolták. Mindketőt jü- ket meggyilkolták a hitvány orv- gyilkosok.

Október 11-én, új hajnal, új világ virradt Kolozsvár lakossá- gára.

A szovjet csapatok felmentették Kolozsvárt. Az események villám- gyorsasággal perogtak tovább. Ko- lozsvárt, Dést, Zilahot, egymás- után menti fel a Vörös Hadsereg a fasiszta zsarnokság igája alól és pár napra reá a megvert, felbor- lott horthysta hadsereget kiűzik egész Északkelet-Erdély területéről.

A felszabadulást követő napok- ban a város sivár képet mutat. A visszavonuló fasiszták felröb- bantották a villany- és vízvezeték- telefonközpontot és más közüze- meket, valamint az összes hidakat és vasutonalakat. Víz és villany nélkül, közbiztonság és élelem hiá- nyában indult el, de határozott lép- tekkel, Kolozsvár a demokrácia út- ján. Az egyetlen létező tömegszer- vezetek Kolozsváron a felszabadu- lást követő napokban a szakszer- vezetek, illetve ezeknek központi vezető szerve, a Szaktanács.

A város polgári rétegei csendes apátiával számlálják a napokat, eléggé kényelmes pincéjükben. A gyárak munkásai azonban kitörő örömmel üdvözlék a felszabadító- kat és felajánlják szolgálataikat. Köröskörül robbannak az aknák, de munkásaink ügyet sem vetve reá, segítenek a szovjet utászok- nak a szükséghidak felépítésében, hogy tovább üldözhessek a hitleri bandákat.

A telefonistáink pár nap alatt helyreállítják a megrongált vona- lakat és ragyogó arccal jelentik: „Megteremtettük az összeköttetést Moszkva és a front között”. A vil- lany és vízmű munkásai és techni- kusai emberfeletti erővel dolgoz- nak, hogy a városnak vizet és vil- lanyt adjanak... és hamarosan ad- tak is.

A Dermatá egyetlen napi megál- las nélkül lépett át a demokráciá- ba és termelte a csizmákat és ba- kancsokat a Vörös Hadseregnek.

A központi jelszó: „Mindent a frontért, mindent a győzelemért!” hatalmas aktivitásra mozgósította a dolgozó tömegeket.

Eddig még soha nem ismert közönségi tevékenység indult fejlő- désenek. A dolgozók közös tevé- kenysége, a fasiszta feletti győ- zelemért, a békéért a demokrá- ciáért.

Ennek a lendületes munkának élén pillanatnyilag a Szaktaná- cs állott, de aztán óriási léptek- kel indult el a szervezkedés útján a husz éven át illegálisba kény- szerített Román Kommunista Párt és a többi valóban népi demokra- tikus politikai párt, közöttük a Madoszból Magyar Népi Szövet- séggé terebélyesedő magyar nem- zetiségű anyaszervezet.

A felszabadulást követő hatodik napon megjelent a „VILÁGOS- SÁG”, az első demokratikus har- cos lap, amely a hitlerizmus elleni háború támogatására és a romok eltakarítására — az új életre moz- gósította a tömegeket.

A felszabadulás utáni napok- ban, amikor a munkásság és veze- tő szervei inuk szakadtáig azon dolgoztak, hogy a harcoló front-

katonáknak minden segítséget megadjanak és előkészítsék az egymás ellen uszított román és magyar népet a testvéri megbéke- lésre, amely előfeltétele a béke és a demokrácia megteremtésének, megjelentek a felszabadító seregek háta mögött a biztos veszélytelen zónában a reakció öngyilkos ban- dítái is, a Maniu-gárdisták.

1944 október 16-án kétségbeeset- ten jelentették ferencbányai (egeresi) harcos társaink, hogy el- vetemült maniu-gárdista orvgyil- kosok dróthurokkal a legembere- lenebb módon meggyilkoltak hat bányászt. Másnap a Mária király- né-utca-ból jelentették, hogy a Ma- niu-gárdisták elraboltak egy ven- déglőst és valahol a mezőn holtan találták meg. Riasztó hírek érkez- tek a Székelyföldről, ahol Száz- ajtán baltával fejezték le az egy- szerű székely embereket. A sovi- niszta gyűlölködés kapott lábra. A magyar sovinsztaáknak a má- nista pribékek garázdálkodása jó alkalom volt, hogy a magyar tö- megeket a románság ellen uszítsák.

A nemzeti megbékélés helyett a polgárháború veszélye fenyegette Északkelet-Erdélyt.

A gyűlölet és a bosszu műve bármely pillanatban kirobban- hatt, mert a bevonuló reakciós Ra- descu—Sanatescu államapparátus még jobban kiélezte az ellentéteket a székelyföldi dolgozó földműve- sek ezreinek a földvári haláltábor- ba való internálása által.

Az utolsó pillanatban a szovjet parancsnokság bölcsen intézke- dett. Kitessékelte a reakciós állam- apparátust, valamint a mánista gárdistákat Északkelet-Erdély terü- letéről és ezáltal lehetőséget teremtett, hogy 1945 március 6-ig — a de- mokratikus román államapparátus bevonulásáig — megteremtődött az a légkör, amelyben kifejlődött a népek megbékélésén alapuló ha- talmas népi demokratikus mozga- lom.

A felszabadulás óta három év telt el. Örök dicsőség és hála a felszabadítóknak! De Európa egén újra viharfelhők tornyosulnak. A levert hitleri reakció nyelét az amerikai és angolai dollárimperial- listák foglalták el, akik esztelenül új háborúra uszítanak.

Európa legdélekelebbi országá- ban, Görögországban, a hős görög nép Markosz tábornok ve-

zetése alatt hat év óta szakadatla- nul folytatja szabadsúgharcát, elő- szőr a német megszállók ellen, most meg a saját és az angol- amerikai reakciós elnyomók ellen.

Románia szabadságban élő néper egy percig sem érezhetik magukat teljesen szabadnak, amíg a föld valamely területén a fasiszta reakció burkolt vagy nyílt formá- ban uralmon van.

Szabadságunk, amelyért sok- százezer szovjet és román katona ontotta véré, veszélyeztetve van ameddig hazánkban, amely immár a népek megbékélésén épülő népi demokrácia útján halad előre — egyetlen mánista, hitlerista, hor- thysta, bratianista reakciós, léleg- zethez juthat.

Emlékezzünk a mánista gyilkos gaztetteire! Emlékezzünk a horthysta pribékek vérengzéseire! És örökök egyetlen nagy né- pi táborba tömörítve induljunk felszabadulásunknak harmadik éves évornünnepén harcra a népek gyilkos ellenségei, az angol-amerikai imperialista háború uszítók és a belföldi mánista- horthysta fegyverbarátok ellen.

Az októberi Szocialista Forradalomra emlékezünk

Uj korszak az emberiség történetében

Harminc év távlatából emlékezik ezekben a napokban a hatalmas szovjet nép s vele együtt az egész haladó gondolkodású világ az 1917-es Októberi Szocialista Forradalomra. És méltán emlékezik, mert az oroszországi Októberi Szocialista Forradalom nemcsak Oroszország népei, hanem az egész emberiség történetében hozott olyan mértékű gyökeres fordulatot, amelyhez hasonlóra nincs még példa a világ történetében. Ez a fordulat s mindaz, ami a Szovjetunióban 1917 óta történt, a világ minden népe számára a jövő útját jelölte ki.

Miben állt ez a fordulat? Vajon abban csupán, hogy a cárizmust felváltotta egy új rendszer, hogy a régi vezetők helyére újak kerültek? Az emberek könnyen hajlamosak így felfogni a dolgot, ami többé-kevésbé érthető is, hiszen a világ és a népek történetében lezajlott még néhány forradalom s ezekben a forradal- makban, ha sikerrel is végződtek, lényegé- ben csakugyan csak annyi történt, hogy egyik vezető gárdát a másik váltotta fel. Az élet azonban ment tovább, mint az- előtt, legfennebb most másnak fizette adó- ját a nép, más parancsolt a dolgozó mil- lióknak, más célokra használták fel ágyutöltelékként.

Az Októberi Szocialista Forradalom

jelentősége és világtörténelmi kihatása azonban épp abban van, hogy 1917- ben Oroszországban nem ez történt. A régi vezetők helyére itt is újak léptek, de valójában nem ez jelentette a fordu- latot. A Nagy Októberi Forradalommal egy eladdig ismeretlen új életforma szü- letett meg, egy olyan életforma, mely az állami, társadalmi és egyéni életet is egész- sen új alapokra fektette s merőben meg- változtatta a népek egymáshoz való vi- szonyát is. Politikai nyelven ezt úgy fejezik ki, hogy a forradalom révén Oroszország népei, helyesebben most már a Szovjetunió népei a régi kapitalista, tőkés világból az új szocialista világba tértek át.

MIT JELENT EZ?

Azt, hogy míg a forradalomig Orosz- országban is, mint a világ minden más országában a gazdasági, politikai, jogi, de még a kulturális hatalmat is a lakos- ságnak csak egy igen szűk kis rétege, a földesurak, a tőkésék, gyárosok és nagy- vállalkozók tartották a kezükben, ők szabták meg az ország minden ténykedé- sét, a lakosság életét, addig a forradal- om után az egész államhatalmat, tehát a politikai, gazdasági, jogi és kulturális ha- talmat is maga a nép, a dolgozó mil- liók vették kezükbe. Vagyis, amíg a for-

radaiom előtt a föld, amelyen a föld- művelés dolgozott, amelyet a földmü- vesség művelt meg, a földes uré volt s a földműves csak annyit kapott a termés- ből, amennyit a földesur neki adott, vagy amíg a gyárak, üzemek a gyárosoké vol- tak s a gyárban dolgozó munkásság sem a gyár, vagy üzem menetébe, sem jöve- delmének hovaforrdításába bele nem zöl- hatott, meg kellett elégednie azzal, amit a gyár és a gyárosok szövetsége, kartelle- neki megszabott, a forradalom után a föld is, a gyár is azé lett, aki azt meg- művelte, vagy aki az üzemben dolgozott. Vagyis a forradalom után a földműve- sek, ipari munkások többé nincsenek ki- szolgáltatva a földesurak és gyárosok ké- nyélnök-kedvének. Megszűnt a kizsákmá- nyolás lehetősége, az, hogy a földműves vagy ipari munkás munkája ellenére is nyomorogjon, szinte kegyelemkenyéren éljen, miközben urai fejedelmi életet él- nek. Az Októberi Szocialista forradalom- ban tehát nem az történt, hogy a ki- zsákmányolók egyik csoportját felváltot- ta a másik. Sztálin ezt világosan így fo- galmazta meg, hogy az Októberi Forra- dalom „úgy tette fel a kérdést, hogy nem a kizsákmányolók egyik csoportját kell a másikkal felcserélni és nem a ki- zsákmányolás egyik formáját a másikkal

felváltani, hanem meg kell szüntetni minden néven nevezendő gazdagot és el- nyomót, régi és új egyaránt”.

Az Októberi Szocialista Forradalom- ban ez is történt. De nem csak ez, termé- szetesen. A tőkés, földesuri rendszer fel- számolásával a földnek a földművesek kezébe, a gyárnak az állam kezébe való adásával egyidejűleg új államforma is alakult ki: a szovjet államforma. Ez az államforma, a szovjetek köztársasága, mint a szocialista állam új típusa, a demokrácia legmagasabb formája lett, amely a dolgozók számára meghozta a teljes gazdasági felszabadulást, az or- szág vezetésében való tényleges részvételt, a nép alkotó erőinek felbresztését. Így a dolgozók milliói, mivel most már maguk kormányozzák az országot, megszabadul- tak a munkanélküliség rémétől, az em- bertelen kibaszalásától, a földművelésig a földesurak rabságától, az éhezéstől és a koldussortól.

A VILÁG TÖRTÉNETÉBEN

ezzel eddig soha nem ismert fejlődési le- hetőség nyílt meg a Szovjetunióban. A régi Oroszország a forradalom előtt a vil- lág egyik legelmaradottabb országa volt. Ugyanaz az ország a szovjet államren- dszer bevezetése után alig tizenhárom év alatt a világ legfejlettebb ipari és mező- gazdasági államává lett. S ma Európa legelső és a világ második ipari állama. És ebben a hatalmas államban, ahol hó- napok alatt eladag pusztá területen győ- nyörű és óriási ipari városok nőnek ki, szinte a földből, ahol minden darab föl- det a legkorszerűbb gépekkel művelnek s nálunk elképzelhetetlen mennyiségű ter- ményt tudnak egy-egy hold földön ter- melni, a javukat nem a társadalmi rang, születés, vagy a gazdagság arányában osztják el, mint a világ többi országá- ban, hanem az elvégzett munka arányá- ban. Aki dolgozik s ahogy dolgozik, olyan arányban részesül a javakból.

Az Októberi Szocialista forradalom azonban új alapokra fektette a tudomá- nyt, a művészetet s egészen új vi- szonyt teremtett az egyetlő népek vi- szonyában is. A világ legtöbb nemzeti- ségével rendelkező állam ma a Szovjet- unió s mégis ebben az országban nyoma- sincs sem a különböző népek ellenséges- kedésének, sem elnyomásnak. De ezek a kérdések újabb cikkeket érdemelnek. (—)

MŰVELŐDÉS

„Csongor és Tünde“ második előadásáról

Szívesen gyűltünk össze, kedvesek hogy a járványhozta kényszerűséget mul- tával egy estére a mesébe vezessen „Csongor és Tünde“ lírája.

A mese szép volt, játékos-komoly böl- cesége több, mint száz év után is üdén, frissítón mulattatott s az este mégis csal- lódást hagyott bennünk, a néhányban, akik összegyűltünk. Csalódást és némi szégyenkezést, amely a fényző előadás alatt hangulatunkra települt a vendég nélkül maradt padokból.

Mi, kevesek, akik a nyári bosszu szünet multán még kényszer-ráadásul jött előadástilalom után pénteken este a szin- bázba gyűltünk, az évad második elő-

adásán, úgy érezzük, hogy illik egy ki- csit szégyenkezni az el nem jöttéért. „Csongor és Tünde“ értékelése nem máia kedves, életes árnyéka a talán kissé a mi, vagy mai feladatunk. De az elő- adást, melyet a nézőtér őrésége sem tudott a kedvetlenségig lankasztani, nekünk kell köszönetet mondanunk.

Erdemes elsőként említenünk a Szakács György pazar diszleteit, amelyek elhíhető keretet adtak a mese vándorainak. Kömives Nagy Lajos kissé merész, komédiába hajló rendezése teljesítmény- nek szintén kitűnő, bár lehet érs, amely vitába száll a mű rendezői felfogásával. Az est színészei közül nekünk And- rási Márton (Balga) tetszett leginkább.

Kós Zsófia (Lédér) két jelenetében aligha lelki komoly kifogást. Dorján Ilona (Lé- máia kedves, életes árnyéka a talán kissé túlságosan is halovány Tündének (Bura Margit). Flóra Jenő (Csongor) az időn- kinti zavaró szavazástól eltekintve, ro- konszerűen szerelmes ifjú volt. Csóka József (tudós), Fekete Mihály (kalmár), Senkálcsy Endre (fejedelem) ezuttal is megérdemelten kapott bőséges tapsot. Papp Nusi (Mirigy) elhíhetően gonosz bosszorkány tudott lenni. Sebesi Péter, Borsos Barna, Kiss Albert: a három ma- nó ügyesen és elismerést érdemlő önáló- zással gyakorolta a rendezés által reá- börtöngő akrobatikát. (h. j.)

A KOLOZSVÁRI KAMARASZIN- HÁZ októberi udonsága Kassák Lajos: „És átlépte a küszöböt...” című darabja lesz. Szerencsés évadnyitást után érdek- lődéssel várjuk a Kamaraszínház új be- mutatóját.

MAGARORSZÁGI KÖNYV erdélyi terjesztéséről nyilatkozott Tamás Aladár, a budapesti Szikra-könyvkiadó igazga- tója. Mint közölte, romániai utia alkalmával fogadta Groza miniszterelnök, aki kijelentette: rendkívül fontosnak tartja a magyar könyv romániai terjesztését.

KRASZTIN BELEV ismét bolgár író és Kiri! Tedorov színművész néhány nap óta Bukarestben van. Belev, aki könyvet akar írni romániai benyomásairól, a Ro- mán—Bolgár Társaság rendezésében nyilvános sajtóértekezleten ismerteti Bulgária mai művelődési életét.

A SZOVJET-OROSZ KÜZTÁRSÁ- SÁGBAN automobilonra szerelt mozgó- könyvtárak kezdtek működni. Az első harminc ilyen könyvtár-automobil nagy sikert aratott.

A VIG ÖZVEGY LESZ A SZINHÁZ ZENÉS ÉVADNYITÓDARABJA. A ko- lozsvári Állami Magyar Színház és Ope- ra idei zenés műsora évadnyitó da- rabjából Lehár vígoperaszámába menő hal- hatatlan szépségű daljátékát, a „Vig öz-

veg”-et választotta. Egyik kiemelkedő eseménye lesz a zenés műsorok a „Vig özveg” felújítása, amelynek női főszerepében mutatkozik be a társulat új primadonnája, Egyed Joli, aki Glavari Hanna elragadóan bájos szerepében fog a közönség szívéhez férközni. Ugyancsak most mutatkozik be a színház új karna- gya, Osváth Richárd is. A kiváló képes- ségű, évtizedes külföldi tapasztalatokkal rendelkező dirigens bemutatkozása már magában véve eseménye az évadnak, nemkülönben két vendég énekes, Szabó Duci, a kolozsvári közönség kedves ismer- őse, valamint Papp Tibor, a Román Opera széphangú tenoristája gazdagít- ják a „Vig özveg” parádés szereposztá- sát, amely a szí- az énekes együttese tagjainak egész sorát állította méltó fel- adat elé. Csóka József gondos rendezésé- ben, Szakács György szép diszleteivel kibővített, illetve átszervezett zenekar- ról a közönség elé az idén a „Vig öz- veg”, mely előreláthatólag sorozatos sikert fog elérni. Vasárnap délután a „Csongor és Tünde“ van műsoron, mely alkalommal Balga szerepét egy izes és eredeti székely tehetség, Márton János alakítja, míg este a nagyszerű Priestley- darab, a „Váratlan vendég” tölti ki a színház műsorát, mely hétfőn a munkás- ság részére kerül bemutatásra.

AZ ÁLLAMI MAGYAR SZINHÁZ ES OPERA MŰSORA:

Vasárnap délután fél 5 órakor: Csongor és Tünde. Balga: Márton János. Este fél 8 órakor: Váratlan vendég. Hétfőn este fél 8 órakor: Váratlan vendég. Előadás a munkásság részére.

KOLOZSVÁRI MOZIK MŰSORA:

CAPITOL: Emberek és álarok. CORSO: Ma, tegnap, holnap. RIO: Ma és a következő napokon: 0 és En. Az évad legnagyobb társadalmi drámája. Főszereplők: Charles Boyer és Irene Dunne. Helyárak: 20 és 16 lej. Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor. Vasár- és ünnepnap délelőtt 11 órakor következő műsor: Tökéletes férfi. Jávör és Simorral a főszereplőkben.

ROYAL: A bosszúálló lovag. SELECT: Emberek és álarok. URANIA: Az aranyölggy biénái George O'Brien-nel.

NAGYVÁRADI „SZIGLIGETI EDE“ MAGYAR SZINHÁZ MŰSORA:

Október 12-én, vasárnap este fél 9 órakor: Oroszország. Október 12-én, vasárnap 3 órakor: A régi nyár.

LEGUJÁBB SPORT

Universitatea—BVSC 6:0 (3:0)

KOLOZSVÁR. — Tegnap délután játszta első mérkőzését a Budapesti Vas- utas SC együttese Kolozsváron. A ma- gyar NB. II. 9-ik helyén álló csapat csak szombatban dőltben érkezett meg Ko- lozsvárra és két ifjúsági játékost nél- külvölve — akik Bukarestben a Magyar- ország ifjúsági válogatottjában ma fog- nak játszani — tartalékosan állt ki az Universitatea ellen.

Az első félidőben Ceracu 2 és Das- calu góljával 3:0-ra vezet a hazai együt- tes, míg a második félidőben Radulescu és Dascalu 2 eredményes. Sipos István vezette az igen gyenge színvonalú mér- kőzést.

NEGREANU CRISAN ÖRNAGY, AZ ÉSZAKI LIGA FŐTITKÁRA NYI- LATKOZATA: — A budapesti csapat gyengén szereplésének oka a fáradság. A határtól velük utaztam Kolozsvárig és csak szombat déltben érkezünk meg. A játékosoknak pihenni sem volt idejük. A Vasas elleni mai mérkőzésen már jobban fog játszani a budapesti csapat és meg- mutatja igazi képességét.

Pénz! Figy! Pénz!
Könyvek! (magyar-, francia-, román-, angol-, németnyelvűeket) ol- landóan vásárolunk! Regényeket, orvosi művészet albumokat! Régi, Új Lexikonokat, Adyt, Nűrös, Tomást, Hóman—Szeffü műveket s.b.
MHU
Kolozsvár, Maria királyné u.34. ll.e.

Fel kell iratkozni a mézárósnál és az élelmiszerkereskedőnél

Részletes tájékoztató az új ellátási rendről

Atszervezték az élelmiszer kiosztást

Tájékoztató a pontrendszer alkalmazásáról

KOLOZSVAR. — A vármegyei közellátási hivatal sajtóközleményt adott ki, amely magában foglalja a pontrendszer bevezetésével kapcsolatos tudnivalókat:

Az ország dolgozói az új pontrendszer szerint történő ellátási rend három csoportra osztozott. Az első csoportba — bányászok és nehéz testi munkások — tartozók A és B jelű, ibolyaszínű könyvecskéket kaptak, 236, illetve 118 pontszelvényvel ellátva. A C jelű, pirosszínű, 86 pontot tartalmazó könyvecskéket a munkások és tisztviselők kapták. A dolgozók családtagjai — egységesen bármilyen munkát is végez a családfenntartó — D jegyű, 74 pontot tartalmazó kékszínű könyvecskéket kaptak.

Az új ellátási könyvecskék első oldalán fel vannak sorolva azok a ruházati és lábbeli cikkek, amiket pontra kapni lehet, ugyancsak az is, hogy az egyes ruházati cikkek, vagy lábbelik darabjárt, illetve méteréért milyen mennyiségű pontszelvényt vágnak le a vásárlásnál.

Amennyiben a nemzetgazdasági minisztérium külön áruakciókat indít, a kiosztásra kerülő ruházati cikkekért fajta szerint a következő pontmennyiségeket kell leadni: a pamutáru méteréért 12, a selyemáru méteréért 8, a gyapjú ruhaszövet méteréért 50 pontot.

KIK VÁSÁROLHATNAK BAKANCSOT?

Pontrendszer szerinti bakancsvásárlásra csak a földalatti és föld feletti dolgozó, kimondottan nehéz testi munkát végző alkalmazottaknak van joguk. A családtagok csakis az ipar és kereskedelemügyi miniszter külön rendelkezése értelmében kaphatnak cipőt.

A könyvecskéket egy család ketei között kollektíven is fel lehet használni. Azok a pontszelvények, amelyeket tulajdonosa ez év december 31-ig nem vált be, felhasználhatók a következő, 1948-as évben is.

A pontrendszer szerinti áruk szétosztásával megbízott vállalatok elszámolásait a következőképpen végzik:

HOGYAN TÖRTÉNIK A PONTOK HASZNÁLÁSA?

A szétosztással megbízott kereskedők a vásárlásnál levégyik az illető pontmennyiségű szelvényeket, ráragasztják az erre a nyomtatott kijönleges, 400 kockát tartalmazó ívkekre és azokat minden hétfőn déli 12 óráig bemutatják a megyei kereskedelmi hivatalnál, ahol a beszolgáltatott pontmennyiségnek megfelelően a 66. számú miniszteri rendelet értelmében további árukiutalásban részesülnek, a beszolgáltatott pontmennyiség alapján.

A pontrendszer szerinti áruk kezelése a szétosztással megbízott vállalatoknál teljesen külön kell történiük a nem pontrendszer szerinti áruk árusításától. A pontrendszer szerinti áruk kifizetése külön pénztárnál kell történiük. A pontrendszer szerinti áruk szétosztásával megbízott vállalat köteles gondoskodni arról, hogy raktárakból az árucikkek ki ne fogyjanak és köteles üzletében látható helyen kifüggeszteni azt, hogy milyen mennyiségű pontrendszer szerinti árukat tárol raktárában és milyen áron adja azokat.

A vásárlónak joga van az áruk között válogatni és a kereskedő köteles kiszolgálni őt.

SZIGORU ELLENŐRZÉS

A vásárlásnál a kereskedő fel kell jegyezze a vevő vezeték és keresztnévét, lakcímét, a vásárlási könyvecske jelét és sorszámát, valamint azt is, hogy a vevő hány pontot ad át az áruért.

A pénztárban egy ellenőr, a cso-

magoló és a pénztáros foglalt helyet. Az ellenőr felülvizsgálja a vásárlást, levégya a pontszelvényeket, elteszi azokat egy lezárt dobozba, kitölti a vásárlási könyvecske második oldalán található rovatot. A pénztáros átveszi az áru ellenértékét és amennyiben az illető üzletben szokásos az ugy-

nevezett kasszalap vezetése, ebbe beleírja a vevő nevét, címét és lakcímét. A kiadott áru mennyiségi ellenőrzését és csomagolását a csomagoló végzi, aki köteles az árut lemérni, illetve megszámlálni és megvizsgálni azt, hogy a mennyiség megfelel-e a pénztárjegyekben feltüntetett mennyiségnek.

A szétosztással megbízott vállalatok kötelesek üzletükben látható helyen kifüggeszteni a szétosztás rendjét és személyzetüket megfelelően kioktatni.

A pontrendszer szerinti árukat a szétosztásra kijelölt kereskedő az iparhivatal egyik megbízottjának jelenlétében veszi át.

Az élelmiszerkereskedők és a mézárósok szerződést kötnek az állammal

A kenyér, mállélszi, liszt és az összes adagolt élelmiszer szétosztását megkezdik, illetve átszervezik az új ellátókönyvek alapján. Az élelmiszerkereskedők október 13-án, hétfőn és október 14-én, kedden kötelesek jelentkezni a vármegyei közellátási hivatalnál (Vármegyeháza II emelet, 66. számú szoba), ahol az adagolt cikkek szétosztására megállapodást kötnek a közellátási hivattal. Ugyancsak kötelesek jelentkezni az összes mézárósok is, hogy aláírják megállapodásukat.

Hétfőtől kezdve, miután minden kereskedő és mézárós aláírta a megállapodást, megkezdődik az ellátókönyvel rendelkező lakosok összeírása. Az összeírást az illető kereskedők végzik. A kereskedők köteles a nála jelentkező lakosokat névjegyzéke felvenni, a név-

jegyzékben feltüntetni a könyvecskéket betűjelét és számát és a fogyasztó összes személyi adatait (név, lakás, utca, házszám és a feliratkozás napját). Egy kereskedő, illetve mézárós legfeljebb 1000 személyt vehet be névjegyzékébe. A kereskedő, illetve a mézárós, miután az általa lefektetett névjegyzékbe felvette a jelentkezőt, köteles annak könyvét lepecsételni és aláírásával ellátni. A névjegy-

zékét két példányban kell elkészítenie a kereskedő, illetve a mézárós és az egyik példányt — ennek alapján történik a kiutalás — be kell nyújtania a vármegyei közellátási hivatalnak.

Költőzködés esetén átíratkozni csakis a megyei gazdasági hivatal által kiadott engedély és az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium közeljövőben megállapítandó rendelete értelmében lehet.

Hétfőn tartják meg a kolozsvári kereskedők és iparosok leltározási értekezletüket

A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara annak közléseire kérte fel lapunkat, hogy a kereskedők és iparosok leltározási értekezletét nem ma, október 12-én, vasárnap,

hanem holnap, október 13-án, délután 6 órakor tartják meg a Kereskedelmi és Iparkamara nagyszabású értekezletét.

50 milliárd az új költségvetés végösszege

A miniszterközi bizottság jóváhagyta a költségvetést, de elrendelte az adókiivetés felülvizsgálását

BUKAREST. — Az ország gazdasági helyreállításával megbízott miniszterközi bizottság Gheorghe Gheorghiu-Dej nemzetgazdasági miniszter elnökletével október 7-9. napjain ülést tartott, amelyen az átszámított állami költségvetés tervezetét tanulmányozta át. Ez a költségvetés tudvalevőleg a folyó év augusztus 15-től 1948 március 31-ig szól.

A miniszterközi bizottság a költségvetés végösszegét erre az időszakra 49 milliárd 830 millió lejben állapította meg. Elhatározta azonban a miniszterközi bizottság, hogy egy albizottságot küld ki, amelynek tagjai az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium és a pénzügyminisztérium kiküldöttei lesznek. Ez a bizottság fogja felülvizsgálni a költségvetés egyes tételeit. Csakis ennek a bizottságnak a jelentése után dönthetnek a költségvetés tételek szétosztására vonatkozólag.

A költségvetés végrehajtásának biztosítására vonatkozólag a miniszterközi bizottság feltételül szükségesnek tartja az adókiivetési rendszer és a pénzügyi szervek teljes újjászervezését. A pénzügyi ellenőrzés megszervezésének érdekében pedig felszólította a pénzügyminisztériumot egy különleges válogatott ellenőrközlő álló pénzügyi ellenőrző szerv felállítására. A miniszterközi bizottság végül megállapította a hadiellátottak (hadiövezetek, rokkantak, árvák) rendkívül nehéz helyzetét, továbbá azt, hogy a jelenlegi

költségvetésben a IOVR részére nem lehet túllépni a költségvetés keretét, egy külön állami alap létesítését mondta ki. Ebből az alapról kell majd megjavítani a hadiellátottak életszínvonalát.

A miniszterközi bizottságnak a költségvetéssel kapcsolatos határozatai rendkívül nagyjelentőségűek. Az adókiivetés revíziója, valamint az állami pénzek utjának ellenőrzése, demokráciánk egy régi követelménye, mely különösen a lej értékének rögzítése után vált elsőrangúan fontosá. Lényegében a határozat annyit jelent, hogy már a jelenlegi költségvetési évben meg kell valósítani demokráciánknak azt a követelményét, hogy az állami terheket elsősorban azok viseljék, akik sokat keresnek, a gazdagok és nem azok, akik szerény munkájukból élnek. Szükség van továbbá már ebben a költségvetési évben a pénz utjának szigorú ellenőrzésére is, mert csak így védhetjük meg a rögzített lej értékének állandóságát.

MIKÉPP LEHET GABONÁT, LISZTET VÁSÁROLNI ÉS SZALLITANI

Az ipar és kereskedelemügyi minisztérium rendeletben szabályozza a buza, rozs, árpa, sörárpa, zab és lisztfélék vásárlásának és szállításának módjait. Eszerint a termelőknek a beszolgáltatás után megmaradt gabonafelületét,

vagy az ebből származó lisztermékeket vizonteladás céljára csakis a Nemzeti Szövetkezeti Intézet szervei, vagy az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium által meghatalmazott vállalatok emberei vásárolhatják fel.

A rendelet megállapítja azonban, hogy a városi és vidéki fogyasztók saját háztartásuk céljára a termelők szabad rendelkezésére hagyott gabonamennyiségből vagy az ebből készült lisztből családanként 25 kilóig vásárolhatnak. Azok a mezőgazdák, akiknek vetőmagszükségletük nincs meg, a Mezőgazdasági Kamarák által kiadott igazolványok alapján 1947 november 15-ig szintén vásárolhatnak gabonafélét.

A miniszteri rendelet megállapítja továbbá azt is, hogy termékszertüleg továbbra is érvényben marad az a rendelkezés, mely szerint gabonát, illetve lisztet 25 kilóig minden külön engedély nélkül lehet szállítani. Teljesen szabadon szállíthatják el azonban a községi előljárvás részéről kiállított igazolvány alapján gabonafelüket a mezőgazdasági munkások is november 15-ig.

Athéntől husz kilométerre támadnak a szabadságharcosok

ATHEN. Reuter-jelentés szerint Rendszer közrendészeti miniszter közölte, hogy az Athéntől mindössze 20 kilométernyire lévő Hraszia falu mellett szabadságharcosok összecsaptak a csendőrokklel.

PARIS. — A „Helasz” görög sajtóügynökség jelentése szerint a szabadságharcosok támadása egy-

re fokozódik. Nyugat-Macedóniában Vencá vidéke teljesen a szabadságharcosok hatalmában van. Xeres vidékét szintén ők ellenőrzik. A demokratikus csapatok a Szaloniki közelében lévő Avesztohorinál megtámadták a kormányerőket és súlyos veszteséget okoztak ezeknek.

Jugoszlávia megszakította diplomáciai kapcsolatát Chilével

BELGRAD. — A jugoszláv hírszolgálat jelentése szerint a jugoszláv szövetségi népköztársaság a következő közleményt adta ki:

Chile kormánya, súlyosan megsértve a diplomáciai viszonyban elfogadott legelőnyösebb elveket, október 8-án kiutasította Chiléből a jugoszláv nagykövetség egy tisztviselőjét, valamint a buenos-airesi jugoszláv követség Chilében

tartózkodó utkarát. Az intézkedést a legalaptalanabb vádakkal okolják meg s ugyanakkor a legelképezetőbb vádakkal illették a jugoszláv kormányt. Miután a jugoszláv kormány nem adott okot ilyen eljárásra, nyilvánvaló, hogy a chilei kormány lépése előre megfontolt hadjárat eredménye. Ez a hadjárat nem Chile céljait szolgálja, hanem

A moszkvai rádió a Balkán-bizottságról

MOSZKVA. — Kudarcra vanak kitérve azok a kísérletek, amelyek egyoldalú határozatokat és diktátumokat akarnak kényszeríteni egyenjogú és szellemi alkalmok között — mondotta a moszkvai rádió az ENSZ politikai bizottságban az új Balkán-bizottságra vonatkozóan elfogadott javaslatok előtt. A továbbiakban megállapította: — Kiderült, hogy az ENSZ megbízott az ENSZ politikai bizottságban a szervezet el-

Nagy József

Huszonhat éves volt azon az októberi estén, amikor a Gestapo hóhérai a Bód Péter-utca sarkán egy léokirítás mellé állítva, a sötétség leple alatt géppisztollyal agyonlőtték. Másnap reggel, — 1944 október 10-én, egy nappal a felszabadító Vörös Hadsereg megérkezése előtt — amikor holttestéért két munkással kimentünk, arcába néztem. Mintha gunyos mosoly ült volna rajta. Talán akkor rajzolódott ki szája köré, amikor odaültették a kerítésnek s megpillantotta a halálhozó géppisztoly csövével.

„Velem végezhettek, kiolihatók fiatal életemet, de a szabadságot utjában fel nem tartóztatjátok, mert az a világ millióinak vágya. Az én népem is...”

Talán ezt mondotta Nagy József halott arcán a mosoly. Ez lehetett utolsó gondolata, hiszen ahog néhány száz méterre már feltartóztatlanul hömpölygött előre a Vörös Hadsereg.

Gyermekkorunkra gondolok most halála harmadik évfordulóján. Székely harisnyában jártunk még mindketten, amikor megismerkedtünk. Ő a székelykereszturi, engem a kolozsvári Unitárius Kollégiumba készítettettek. Komoly arcu édesapja, aki szintén hadirokkant volt, akár az én apám, mindenképpen taníttatni akarta második gyermekét is. Mintha érezte volna, hogy Jóska nem az Olt-mel-leki barázdák törésére hivatott. Valahol mélyebbre kell majd neki eresztenie az élet, az emberi lelkebe, hogy végeszakadjon annak a sorsnak, amelyben apáink, nagyapáink vergődtek.

Már gimnazista korában volt rendkívül éles eszéje, szinte csodálatos emlékezőtehetségéről. Kitüntetéssel érettségizett. Kolozsvárra kerülve, a jogi karra iratkozott, de csakhamar a tollal választotta. A kolozsvári Ellenzékben írta első cikkét a szudéta kérdésről. A nagy nemzetközi kérdések izgatták. Rohamosan nyelvetek tanult, öt-hatféle külföldi nagy lapban figyelte a tornyosuló veszély alakulását.

Paraszti származása, mélyen népi szemlélete, jellegzetes szabadelvű gondolkodása segítette, hogy a haladó erők mellé álljon, szemben a kisépek leigázására és kifosztására törekvő német fasizmussal. Oda is állt. Előbb tollal. Székely ravaszággal megirt külpolitikai kommentárjai a hazug fasizista hirverésen keresztül is érzékeltették a való helyzetet és figyelmeztettek. Rá is felfigyeltek a kopók. 1944 március 19 után szeptemberig a Székelyföldön bujdosik. Aztán viaszter s állandó halálos veszélyben is vállalja a munkát a Békepartiban. Ezért kellett végül is odaadnia 26 éves fiatal életét.

Hiszem, hogy nem remegett a gyilkos fegyver előtt. Nem remeghetett. Aldozatával, vértanúságával hozzájárult, hogy szabad legyen ez a föld, hogy megvalósulhasson végre a béke az itt élő népek között.

DAVID GYULA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Brassai-utca 7.

Távbeszélő: 258.

Felölős szerkesztő: BALOGH EDGAR.

Előfizetési díj egy hónapra 120 lej. Papoknak, tanítóknak, nyugdíjasoknak 100 lej. — Postacekkszám: 40.625.

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG KOLOZSVÁRI NÖBIZOTTSÁGA terve vette egy nagyszabású munkálási és karácsonyi bazár megszervezését. Mivel anyagi lehetőségeik meglehetősen korlátozottak, az akció jelentőségét megérett nöbizottsági tagok elindultak megajánlásokat kérni az üzemek, gyárak és üzletek részéről. Tekintettel arra, hogy a bazár kizárólag jövedelmét szociális és kulturális célokra fordítják, ezután kérik mindazokat, akiknél nőtestvéreik megjelennek a gyűjtőüvegekkel, fogadják megértéssel és a lehetőségekhez mérten támogatásukat adományokkal komoly célokat szolgáló törekvéseiket.

URVACSORAI ELŐKÉSZÍTŐ IS-TENTISZTELETEK. Október 13-tól, hétfőtől kezdve minden reggel fél 8 és délután 6 órákor bünbánati istentisztelet tartanak a Farkas-utcai református templomban. A délutáni istentiszteleten bibliamagyarázatokat tartanak.

FEHÉR KENYERET magánosok részére szüri süthetnek a pékek. Miniszteri rendelet értelmében a pékek és magánháztartások is csak 90 százalékos egységes lisztből süthetnek kenyert. A fehér liszt nem kerülhetett becsületessé, törvényes uton a tulajdonos birtokába és olyan pékek elien, akik a tilalom ellenére elfogadják magánháztartások részéről a lisztből készített lisztátvitésre szabotázst megindító akciókat.

JELŐFIZETÉSI KEDVEZ-MÉNYT kapnak a hadirokkantak. A 80-100 százalékos hadirokkantak 100 százalékos, míg a 80 százalékos aluliak 50 százalékos kedvezményt kapnak a ráfizetési díjakból. Azok, akik igénybe akarják venni ezt a kedvezményt, küldjenek be kérvényt a Rádiótársaság bukaresti központjához és csatolják a rokkantság fekvését igazoló okmány másolatát.

A KOLOZSVÁRI MEZŐGAZDASÁGI AKADEMIÁN az október 10-re kitűzött felvételi vizsgákat később közzendő időpontban tartják meg.

EMELKEDIK A FÖLDGAZ-TERMELÉS. A romániai földgazdálkodás és hasznosítása az utóbbi időben 100 százalékkal emelkedett. Románia földgazdálkodása egész Európa földgazdálkodásának 75 százaléka.

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG KOLOZSVÁRI NÖBIZOTTSÁGA kedden este 6 órákor folytatja megkezdett szabászati tanfolyamát. Október 15-én, szerdán délután 5 órákor a Nöbizottság megkezdi a kezdő hallgatók részére hirdetett román nyelvtanfolyamát is.

A BETEG ALKALMAZOTT, ha betegsége tartama alatt fizetést kap vállalatától, utyanerre az időre nem tarthat igényt a Betegségügyi Pénztártól betegpénzre is.

A KOLOZSVÁRI ÁLLAMI MAGYAR LEÁNYLICEUM az unitárius kollégium épületéből elköltöztött és a Rákóczi-ut 2 alatt nyert elhelyezést. Kérjük a növendékeket, akik a délutáni tanítástól tartva még nem iratkoztak be, hogy azonnal jelentkezzenek.

A BANSAGBAN, illetve Temes megyében 214.938 hektár területet vettek be ősi búzával. A vetési munkák sikerének biztosítására vetési bizottság létesült.

SORTÜZET adtak le a határőrök Bors mellett egy határátlépő csoportra. A csoport egyik tagja holtan maradt a helyszínen, a többiek átmenekültek a határvonalon. A halottal semmiféle igazoló iratot nem találtak és így személyazonosságát eddig nem tudták megállapítani. Az ügyesség megindította a vizsgálatot.

BEZÁRTAK 15 háromszéki malmot, mert nem volt működési engedélyük, illetve az engedélyt többszöri felszólításra sem szerezték meg, hanem engedély nélkül örültek.

A REFORMÁTUS KOLLEGIUMI ELEMENÉPISKOLÁBAN a tanítás október 13-án, hétfőn kezdődik. Ünnepléses megnyitó 9 órákor a belvárosi református templomban. Gyülekezés fél 9 órákor a kollégium udvarán.

Helyzetjelentés a tifuszfrontról:

További három új tifusz eset a Kalános-utcai nyomor-negyedben

Munkában a katonai légregtelenítő osztagok

KOLOZSVÁR. — A Kalános-utcai nyomornegyedben újabb három tifusz esetet fedeztek fel az egészségügyi hatóságok. Mint a jelek mutatják, ez a környék az egyik kolozsvári fertőző gócpont. Szombaton reggel már munkába vetették a Kolozsvárra érkezett különleges katonai egészségügyi osztagokat. Ezek elsősorban a Kalános-utcai nyomornegyed és a Monostori-ut környékén elterülő

utcaikat feregtelenítették. — A tifusz elleni küzdelemre mindaddig szükség van — mondotta dr. Prodan Leon tisztifőorvos —, amíg a városban tetves emberek vannak. Az egészségügyi szervek egész télen ebben az irányban fognak működni és teljes erővel a feregtelenítés tökéletes végrehajtását fogják szorgalmazni.

Megalakult Kolozsváron a „Rádió Barátainak Köre“

KOLOZSVÁR. — Az elmúlt napokban Kolozsváron dr. Nagy Miklós elnöklétével megalakult a „Rádió Barátainak Köre“. Az egyelőre kis létszámmal induló kör feladatát vállalta a bukaresti magyar adó és a hallgatóközönség közötti kapcsolat kiépítését és kibővítését. A „Rádió Barátainak Köre“ legfőbb feladata, hogy a bukaresti magyar adást minél több, szívesebb és gazdagabb anyaggal lássa el. Ennek érdekében megszervezi a Rádió levelezőinek táborát, munkájába bevonja a gyárak és üzemek levelezőit, akik a termelésben elért eredményekről számolnak be. Kapcsolatot

teremt a Rádió és a falu között, beszámolókat közöl kulturális érvények működéséről, megszólaltatja tanárait, tanulóit és különleges kolozs megyei anyaggal színesíti Erdélyi Oráját.

A „Rádió Barátainak Köre“ kitűzött célja érdekében azonnal munkához fogott és kéri mindazokat, akik szívükön viselik a bukaresti magyar adás fejlődését, csatlakozzanak a „Rádió Barátainak Köre“-hez és dobják be irásaikat, írásbeli hozzászólásaikat bátyegmentesen a Bukaresti Rádió Magyar Ország kolozsvári szerkesztőségének Mária királyné-utca 9 szám alatti levélszekrényébe.

24 millió lei termelési kölcsönt kaptak a magyar szövetkezetek

BUKAREST. — A magyar szövetkezeteknek a megyei Federációba való belépése egységes és szoros kapcsolatot teremtett a magyar és román szövetkezeti szervek között. A Nemzeti Szövetkezeti Intézet, az INCOOP teljes megértést tanúsít a magyar szövetkezetek iránt, amelyeknek érdekeit a „Szövetés“ Gazdasági és Hitelszövetkezetek Központja, valamint a Kaláka Központ részéről a szövetkezeti minisztériumba kinevezett Grögy Endre és az INCOOP-hoz kinevezett Kisgyörgy Imre tanácsosok képviselik. A Magyar Népi Szövetség parlamenti csoportjának gazdasági bizott-

sága pedig érvényt szerzett szövetkezeti vonatkozásban az egyenlő elbánás érvényesülésének mind az áru-, mind a hitellellátás terén. Az együttműködés és összhang megnyilvánulásaként a Kaláka marosvásárhelyi tárházának épületében otthont kapott a Muresul Federál és az áruügycyk magyar szakemberei mellett a Kaláka részéről javasolt ellenőrök kinevezése most van folyamatban. Az egyenlő elbánás elvének érvényesüléseként az INCOOP a Kaláka Központ részére 10 millió lejt, a Csíkszentdomokosi Fakitermelő és Feldolgozó Szövetkezetnek 5 millió, a szárhegyi Lenfeldolgozó-

nak 2 millió, a Temesvári Vitamin paprikatermelő szövetkezetnek 1 millió lejt szavazott meg. A kölcsönt a termelés arányában részletekben folyósítják. Külön 1 millió lejt kölcsönt kapott a Kaláka az alkalmazottak fizetésének fedezésére, a Szövetség Központnak pedig termelési célokra 5 millió lejt utaltak ki. Az INCOOP megértő szelleme a magyar szövetkezeteknek egyenlő elbírálásával és teljes egyenjóságuk biztosításával hatékonyan szolgálja a kormány országos gazdasági terveit, amelyek az ország lakosságának életét szövetkezeti gazdasági alapokra helyezik.

Lakásellenőrzés meséjével fosztogat egy ügyes szélhámos Kolozsváron

KOLOZSVÁR. — Lakáskeresés és ellenőrzés ürügyével állított be pénteken délben Horváth Margit Grape-utca 12 alatti lakására egy fiatal ember, aki a mezőgazdasági akadémia hallgatójának adata ki magát. Böbeszedően igyekezett meggyőzni a magános nőt, hogy milyen előnyös lenne számára, ha élelmiszert kiadná lakásának egy részét neki. Engedélyt kért

arra is, hogy azonnal levelet írjon vidéki szüleinek, hogy milyen élelmiszert küldjenek lakbőre fejében. Levélírást után eltávozott. Röviddel azután Horváth Margit is az egyik ismerősehez indult. Mikor az esti órákban hazatért, megdöbbenve látta, hogy lakását teljesen kifosztották. Összeesomogtak és elvitték ágy- és ruhaneműjét. A gyanyu az állítólagos akadé-

miai hallgatóra tereledt, aki valószínűleg csak terepszemle ürügyének használta fel a lakáskeresés meséjét. A gyanyu lakáskereső mintegy 26 éves, nyulánk, hullámos szőke-haju, állítólagosan marosújvári fiatal ember. Feltűnően böbeszedű. Horváth Margit a lakásfosztogatót ellen feljelentést tett. Kézrekerítésére a rendőrség megindította a nyomozást.

Világosság-Sport

Románia 4 csapata játszik ma nemzetközi mérkőzést Kolozsváron Budapesti VSC—Vasas mérkőzés lesz

KOLOZSVÁR. — A mai vasárnap fejeződik be a labdarúgó mérkőzések a Balkán Kupa őszi fordulójában. Ma kerül sor Bukarestben a Románia—Magyarország, Belgrádban pedig a Jugoszlávia—Bulgária országok közötti mérkőzésekre.

A Balkán Kupa jelenlegi állása a következő:

1. Magyarország	3	3	0	0	15:2	6
2. Románia	3	2	0	1	8:5	4
3. Jugoszl.	3	2	0	1	9:6	4
4. Bulgária	3	1	0	2	4:12	2
5. Albánia	4	0	0	4	2:13	0

Magyarország válogatottja Nagymarosi nélkül érkezett meg Bukaresztbe. Gallovich Tibor, magyar szövetségi kapitány, kijelentette, hogy Nagymarosi nélkül is reméli csapatának győzelmét. A legutóbbi edzőmérkőzésen az Egri, Szusza, Hidegkúthy, Puskás, Tóth III. csatársor ragyogó formában játszott.

A két ország válogatottjának küzdelme előtt a két ország ifjúsági csapata mérí össze erejét. A romániai ifjúsági csapatban több NB I-ben és NB II-ben szereplő játékos is játszik. A két ifjúsági csapat összeállítása a következő:

Románia: Badea — Ciobata. Pop — Coioranu. Bone. Ignácz — Anghel, Nicusor, Merlan, Pop, Mircea, Badeantu.

Magyarország: Mészáros — Szőke. Tunyórhí — Antal, Lendenmayer, Faludi — Kocsis, Benedek, Pepeczki, Jéger, Takács. A Magyar Labdarúgó Szövetség a bukaresti Tica Iliescut kérte fel az ifjúsági válogatott mérkőzés levezetésére.

A Budapestben sorra kerülő Budapest—Románia „B“ válogatott

mérkőzést Hubertschan (Bécs) vezeti.

A román válogatott a következő összeállításban veszi fel a küzdelmet Magyarország együttese ellen:

Stanescu — Ritter, Darók — Mihalescu, C. Marinescu, Perényi — Farkas, Marian, Spielmann, Filotti, Dumitrescu III. Tartalékok: Lipóczy, Bakucz, Incze II., Páll és Kovács.

Románia „B“ válogatottja az alábbi összeállításban mérkőzik meg Budapestén Budapest válogatottjával:

Szadowoszyk — Jon Vasile, Farmati — Apolzan, Petrescu, Siculo-

SPORTHÍRADÓ

A KKASE újjászervezett asztalitenisz szakosztálya ma, vasárnap délelőtt 9 órákor a „Szövetség“ központi helyiségében. Deák Ferenc-utca 9 alatt (II. emelet), házi versenyt rendez. Tekintettel a kiváló játékosgárdára: Panet, Krebsz, Bálint, Magyar Róbert, Kolozsvári Sári részvételére, a verseny iránt nagy az érdeklődés.

A **DERMATA** kosárlabda együttese az NB I. ötdik fordulóján Kolozsváron a bürgeriak pályáján 12 órákor, a bajnokságban eddig veretlenül vezető Viforul Dacia csapatával játszik mérkőzést.

A **KOLOZSVÁRI Moto Club** október 19-én rendez meg feleki hegyversenyt, amelyre az ország legjobb motorkerékpárversenyzői már beneveztek.

LAUSANNEBAN rendezték meg a nemzetközi autós Grand Prix-t, amelyet az olasz Luigi Villorosi nyert meg Maserati kocsiján 104 kilométeres átlagsebességgel.

HAGÁBAN 20.000 néző előtt mérkőzött Svédország válogatott ökölvívó csapata a hollandokkal. Győztek a svédok 10:6 arányban.

TEMESVÁR—NAGYVÁRAD városok közötti kerékpáros csapatverseny lesz ma, vasárnap Temesváron.

ANGLIA válogatott labdarúgó csapata október 18-án mérkőzik Wales válogatottjával Cardiffban.

A **SZÁTMÁRI GK. TÖREKVES** sakkszakosztályának villámturnáján veretlenül és egyenlő pontszámmal Simay István Gk. Törékvés és Mellan György CFR lett a győztes.

Hirdetéseket, előfizetéseket felvevő az összes hely- és külföldi lapok részére. MOITOROL OFICIAL h. delimitatibet terminusra megjelentetők. E előzeteseket a Monitor Oficial részére eljagadunk. Budapesti és magyarországi lapok részére apró és kereset hirdetéseket pontosan megjelölve a lapok eredeti terjedelmét.

EUROPA

hirdetés: 10 lej / sor / nap

Egyetem-utca 4. / on 778

Postai megrendeléseket pontosan elintézzük!

AZ ITUNK

1947 október 11-i számának főbb tartalma:

- Kelen Gyula: Az új történelm-kutatás és ermekbetegségei.
- Gall Gábor: Egy szovjet bölcsélet-történet és bírálata.
- Dán Pál: Az egyipti rendszer kérdése.
- Erdélyi László: A lélekharang és ahol kongatják.
- Nagy István: Kinék a segéd-mével gyult fel.
- Csibi Gyula: A hagyomány és a szovjet irodalomkutatás. (Még-szovjet a Toldi-vitához).

STANESCU SZÁLLODA

Bukarest, Str. Rapala 5.

megnyit a közönség részére.

Kötő és csodás

ujra kapható

Kovács könyvkereskedés

Kolozsvár, Március 6-utca 3. szám

Új autobuszállomás Kolozsvárt!

Kényelmes R.A.T. A-auto uszo indulnak minden irányba. 20 kgr. kézipoggyás dímentes. 20 kgr. felüli csomagok utaskisérlet nélkül is feleldhetők.

Menetjegyek 10 nappal előre válthatók. Jegykiadás egész nap. Teherdarabárúk menetrendszerű R.A.T.A.-gépkocsikkal. Telfes rakomány részére R.A.T.A.-kamionok a hivatalos árnál 40 százalékkal olcsóbbak

C.T.C. Autógarra léziórágiagos képrkelete

Unió Szállítási R.-t.

Kolozsvár, I. Mihály király (volt Unió)-u. 2. Telefon 10-79

ÖRJARAT NAGYENYEDEN, az ősi iskolavárosban

Él és pompásan dolgozik a Magyar Népi Szövetség Eltakarították a háborus romokat, folyik az újjáépítés Románok, magyarok együtt építik a demokráciát

NAGYENYED. — A város több, mint 900 főnyi lakosságának nagy többsége magyar. Számuk Antonescu uralomra jutásakor nagyon lecsökkent, mert az üldözések elől — mindenüket otthagya — emelkedtek. A múlt sötét elnyomását 1944-ben a Szovjet hadsereg győzelmével a felszabadulás öröme váltotta fel. A Magyar Népi Szövetség vezetőivel — mai várospolitikáról beszélgetünk. — A felszabadulás jelentőségét — mondta Barabás Miklós, a MNSz helyi elnöke —, saját magunkon érezzük. A múltban a gyűlölet minket — csak azért, mert magyaroknak születünk —, meg akart fojtani. Ma Nagyenyednek Bartha Ferenc, a MNSz egyik harcosa az alpolgármestere és a városházán bárki korlátozás nélkül beszélhet anyanyelvén. Nem ritka eset, hogy a románjaink városi tisztviselő magyarnak válaszol a magyarjuk lakosnak román nyelven feltett kérdésére. És még sem dől össze a városháza. . . .

A demokratikus kormány uralomra jutása óta a város demokratikus vezetősége nagy és eredményes munkát végzett, de még vannak megoldatlan kérdések. Csodálkozással állapítottuk meg, hogy Nagyenyeden még ma is reakciós, fasiszta vezérek élnek utcákon. Egyetlen utca sincs, amely a demokratikus szabadságharcosok nevét viselné. És joggal kívánja ugyanakkor Nagyenyed magyar lakossága azt is, hogy az utcaneveket két nyelven tüntessék fel. A közellátás terén is hiányosságok vannak. A közellátási jegyeket még nem osztották ki. Munteanu Enea, a város polgármestere kérdésként kijelentette, hogy a város 4500 ellátatlan lakosának rendes kenyér-, liszt- és málefejadagja a jövő héttől kezdve kiosztásra kerül. Gondoskodni fognak a lakosságunk tejtermékekkel, zöldségfélékkel és burgonyával való ellátásáról is. A város a közérdekű hirdetéseket dobszó útján adja a lakosság tudomására. A nagyenyediek panaszkodnak, hogy a törvények és rendeletek kihirdetése csak egy nyelven történik. Így azok a lakosok, akik nem ismerik tökéletesen a törvények

kifejezését román nyelven, sokszor nem tudják mi a teendő. A MNSz ezen ügy segít, hogy nyilvános gyűléseken megmagyarázza az új rendeleteket. A kérdés egyszerű megoldása: a város vezetősége a rendeleteket és törvényeket két nyelven hirdesse ki. Az idej költséget az önkormányzat fontos kulturintézmények támogatásáról felelősek meg. Bizonyára felelősen felelősek meg irányozták elő sem a református, sem a római katolikus elemi iskolák segélyét. Törvény rendeli el, hogy a felekezeti elemi iskolák a községek részéről ugyanolyan támogatásban részesüljenek, mint az állami elemi iskolák. Ezt a hiányt pótolni kell. Ezek a kérdések foglalkoztatják Nagyenyed lakosságát. A város vezetőségének pedig az egyenjogúság megvalósítására, kötelessége gondoskodni arról, hogy mind az utca-elnevezések, mind a közellátás köztisztviselői, valamint a református és katolikus elemi iskolák segélyezésének kérdését megnyugtató módon megoldják.

Nagyenyedi nők az élen!

Alsófehér vármegye Magyar Népi Szövetség szervezeteinek jelentéseit lapozgatjuk. Ezekből kitűnik, hogy kemény, demokratikus és nevelőmunka folyik. Az eredményesség egyik oka az, hogy itt a szervezetek egymással versengenek. A megyében a tövisi szervezet áll az élen. A megyei szervezet vezetősége a versenyben győzteseket emlékszámlával tünteti ki: s ez addig marad az illető szervezet tulajdonában, amíg egy másik szervezet munkáját túl nem haladja. Amíg szervezeti terén a tövisi szervezet vezet, úgy a női szakhizottság munkájában a Nagyenyed városi szervezet az élharcos. A lelkes női bizottság vezetője Szabó Ferencné. A kulturális terén Nagyenyedhez illően, az egész megyére kigúgázik a nagyenyedi szervezet nőbizottságának szelleme. Munkájuk azonban nem ér véget csupán a kultúra fejlesztésében, hanem szociális munkát is vállalnak. Ennek legszebb példája az évről-évre megismétlődő szegényeket támogató karácsonyi akció. Majdnem 430 azoknak a száma, akiket istápolnak. A hadifogoly-akcióban a tövisi szervezettel vette fel a versenyt és dícséretre legyen mondva, nem maradt alul a nagyenyedi nőbizottság amannak. A székely gyermekek felségélyezésében is élen jártak.

Ezt a munkát már az új demokratikus szellemben, a testvéri összefogás jegyében végezte a városi lakosság. Az első nagy eredmény a villanyvilágítás megvalósítása volt, régi problémája a városnak. Bevezették a gyulafehérvári városi nagyfeszültségű áramot. Most a gáz bevezetését készítgetik, ami a kevés iparral rendelkező városban nagyot lendítené. Mert kevés ipari üzem van Nagyenyednek, egyetlen nagyobb gyár a Stoica-féle s azzal is baj van. A gyár a háború alatt katonai felszerelés gyártásával segítette a szovjetellenes háborút. Vezetői augusztus 23-án el is tüntek, leállították a gyárat. A munkásság azonban nem hagyta, hogy teljesen álljon. Románok-magyarok össze-

fojtak, először megmentették a gyárat a kirablástól, majd rendbehozták a gépeket s megindították, most már az ország újjáépítése érdekében a vasuti talicskakocsik javítását. Ekkor persze visszajötték a régi urak. Hozták magukkal a régi szellemet is. A munkások között nemzeti érzelmek megkülönböztetést tesznek, egy részét elbocsátják s máshonnan hozzatnak munkásokat helyükbe. Vajjon miért? Erdemes volna, hogy az illetékesek, különösen az Országos Szakszervezeti Tanács utána nézzen a dolognak. A becsületes, demokratikus összefogás és munka elleni merényletet nem szabad észrevétlenül és büntetlenül hagyni.

Bethlen Gábor és vára Enyed büszkesége

Az „Örhegy“, mint valami könyöklő emberóriás évszázadok óta vigyáz a lábánál meghúzódó kisváros felett. A domb tetejéről a Bethlen-vár vigyázó őrszemei jelezték a közeledő ellenséget, vagy a várost látogató nevezetes személyek jövetelét. Ma az „Örhegy“ről szép békés táj tárul a szemlélő elé, míg oldalát szőlővenyigék borítják. A történelmi idők átélte város lakói ma nemzeti érzelmek között békésen élnek. Az új világháború nem lépte meg Enyed városát sem. Több mint hat hétig csaták színtere volt. Dálnoki Verass Lajos 1944 szeptemberi bünső délerdeli katonai vállalkozása itt torpant meg. A dicsőséges szovjet hadsereg győzelme nyomán a városka is felszabadult az Antonescu-féle önkényuralom alól. Örömmel volt az. Enyed a történelmi nevezetességekben gazdag, a szellemi kincsekben dúz város ma sem felejt. Nem felejt el, hogy mit jelentett, mit hozott a felszabadulás. Emberi életet, tisztultabb légkört, megbékélést. És többek között a felszabadulás megmentette Nagyenyed büszkeségét, Bethlen Gábor, a nagy fejedelemnek ősi palotáját. Az 1622-ben alapított kollégium mellett, a város történelmi múltjának a tanujaként, romlottan bár,

a jelenbe maradt Nagyenyed két ódon éke: a Bethlen-bástya és a régi vár. Enea Munteanu, a város polgármestere munkatársunk előtt így beszélt róluk: — Bethlen Gábor, akire a vár és a kastély emlékeztet és az emlékmű: városunk büszkesége. Bethlen Gábert az akkori kor adottságai nem akadályozták meg abban, hogy fajtája mellett az együtt élő román nép művelődési kérdéseivel is foglalkozzék. Neki köszönhetjük az első románnyelvű bibliográfiákat és azt is, hogy az ősi Bethlen-kollégium falai között erdélyi románok is kedvezményesen tanulhattak. Azzal az érveléssel kapcsolatban, amely a népi nyomó rendszerek idején a történelmi emlékek eltávolítására törekedett, a polgármester megjegyezte: — A városrendezésnek és a város szépítésének kell a történelmi műemlékekhez igazodni és nem fordítva. Ami pedig a közbiztonsági szempontot illeti, a városnak nincs még egy épülete, amelynek alapjai olyan biztosak lennének, mint a Bethlen-vár. A múltban nemesek az együtt élő nép elleni gyűlölet sugallta azt a törekvést, amely a Bethlen-vár szándékos Jerombólásával a román és a magyar nép között ellentétet akart okozni. A polgármesteri nyilatkozat nyomán mindenestre felmerülhet a jogos kérdés, hogy: a régi vár és a kastély hivatalosan miért nem műemlék? A nagyenyedi demokratikus pártok, különösen a Magyar Népi Szövetség helyi szervezete miért nem hívja fel az Országos Műemlék Bizottság figyelmét a műemlékkönyvtár felállítására?

A jelenbe maradt Nagyenyed két ódon éke: a Bethlen-bástya és a régi vár. Enea Munteanu, a város polgármestere munkatársunk előtt így beszélt róluk: — Bethlen Gábor, akire a vár és a kastély emlékeztet és az emlékmű: városunk büszkesége. Bethlen Gábert az akkori kor adottságai nem akadályozták meg abban, hogy fajtája mellett az együtt élő román nép művelődési kérdéseivel is foglalkozzék. Neki köszönhetjük az első románnyelvű bibliográfiákat és azt is, hogy az ősi Bethlen-kollégium falai között erdélyi románok is kedvezményesen tanulhattak. Azzal az érveléssel kapcsolatban, amely a népi nyomó rendszerek idején a történelmi emlékek eltávolítására törekedett, a polgármester megjegyezte: — A városrendezésnek és a város szépítésének kell a történelmi műemlékekhez igazodni és nem fordítva. Ami pedig a közbiztonsági szempontot illeti, a városnak nincs még egy épülete, amelynek alapjai olyan biztosak lennének, mint a Bethlen-vár. A múltban nemesek az együtt élő nép elleni gyűlölet sugallta azt a törekvést, amely a Bethlen-vár szándékos Jerombólásával a román és a magyar nép között ellentétet akart okozni. A polgármesteri nyilatkozat nyomán mindenestre felmerülhet a jogos kérdés, hogy: a régi vár és a kastély hivatalosan miért nem műemlék? A nagyenyedi demokratikus pártok, különösen a Magyar Népi Szövetség helyi szervezete miért nem hívja fel az Országos Műemlék Bizottság figyelmét a műemlékkönyvtár felállítására?

MI TÖRTÉNIK A STOICA-GYÁRBAN?
Csak körül kell nézni egy kicsit Nagyenyeden s menten megállapíthatjuk az ember, hogy a felszabadulás után itt is megváltozott a világ. De ez talán semmiben sem nyilatkozott meg olyan tisztán, mint a háborus romok elyűntetésében, a megrongált házak kijavításában s a közüzemek üzembehelyezésében, sőt némelykor lényeges megjavításában.

Az 1622-ben alapított kollégium mellett, a város történelmi múltjának a tanujaként, romlottan bár,

BERDE MÁRIA:
ENYEDI EMLÉK
Allott már a házam oly fentre tetézten,
Hogy a felhőn bíldő zivárványt lenéztem.
Láttam már a tengert, hol kékebb a mennyne,
Kép előtt rebegetem: soha szébbet ennél!
Hallottam muzsikát, hogy azt hittem: égőből,
Sok könnyem fakadt már szép gyönyörűségből.
De a mandulafát, amikor magában
All az örögszáljában halavány ruhában —
De a szellőt, mely a temetőhegyekben
Gyantaport lehel fel borostyánrügyben —
De a nótát, amit madármódra, nyersen
Szöllőmetsző lányok bugnák ezer versen —
De a tavaszidőt, ahogy ott kinyílik:
Mindeniűvé vittem — elvibem a sírj.

BANYASZ ALBERT
A „Monitorul Oficial“-ban és az összes lapok részére hirdetés, előfizetés, felhívás és pontos feljegyzés futárszolgálat. Mozireklámok. Reklámok. Táblák.
UHU
Kolozsvár, Mária királyné-u. 34. II. e.
Csekkszám: 49.849

Enyed világit a Maros völgyében

Irta: Szentimrei Jenő

Enyednek multja van. Hitvalló és harcos kalvinista multja, szabadságszerető és szabadságvédő labanckergető multja, tudományokat és művelődést előbbrevívó, népet nevelő multja. E mult középpontjában az iskola világit, a három évszázados öreg kollégium, mely csodálatosképpen évről-évre megfiatalítja ezt a kedves kisvárost. Szeptember havában a csöndes utcákra berajzik egy lármás, életkedvűl duzzadó ifjú sereg s a város újra élni kezd, mint aki új csodákra készül. Vargák, pecsenyesütők, szabók, pékek, gyümölcs- és zöldségárusok új lendületre állítják be üzemüket. Kisasszonyok új táncra hegyezik lábcsikájukat és új könyvek jelennek meg a könyvesboltok kirakatában. A város a kollégium körül, a kollégiumért és a kollégiumból él. A kollégium pedig merő hálából évről-évre ontja magából a tanítókat, a legátusokat, az egyetemi hallgatókat s ujabban a képzett fiatal falusi gazdákat is, hogy tovább vigyék az életet a lány ivben kanyarodó Maros völgyében a gazdag multból egy termékenyebb és tartalmasabb jövő felé.

Mi mindent adott és ki mindenkit adott ez a kollégium az előttünk járó nemzedékeknek, arról könyveket irtak már. Elég három nagy nevet kiragadnunk, hogy életüket és életük művét jövőbevilágító példaként állítsuk a ma élő nemzedék elé. Apáczai Csere János az első, ki a tudást a nép közkincsévé kívánta tenni Encyklopédiájával, hogy öntudatra és önbizalomra neveljen minél szélesebb tömegeket. Sőt — és ez ma egészen kísértetiesen hangzik — a dialektikus gondolkodás első magasztalója és népszerűsítője volt ezen a tájon. Kétfeladók elvashatják kolozsvári rektori székfoglalóját s későbbi feliratát Barcsay fejedelemhez egy főiskola létesítése érdekében, hol a dialektikát „tudományok tudományának“ dicsőíti és hazai oktatását elengedhetetlenül szükségesnek vallja.

Aranka György hatalmas irodalmi, tudományos és társadalomszervező munkájának mindmáig nem tulajdonított kellő jelentőséget az irodalomtörténet. „A buzgó“ Aranka György több volt lelkes buzgólkodónál, mert a felvilágosodás eszméit terjesztette és hirdette ebben az ország részben az elvakultságos és elfogultságokkal szemben. A polgári adást, a feudalizmus csökevényei felszámolását, a szabadságjogok kiszélesítését sürgette. A maga korában megtette a maga kötelességét az emberi haladás érdekében.

Harmadikul Kemény Zsigmondot, a valóságlátó és a valóságábrázoló regényírás legnagyobb mesterét elég fölemlítenem. Népszerűvé abban a társadalmi környezetben, melyhez tartozott s amelyből kinőtt, sohasem tudott válni. Eppen megdöbbentő realizmusa, könyörtelen történelmi kritikája és harcos igazságszeretete távolította el tőle azokat a felszínen uszó és a tömegeket öcső történethamisítással maszlagoló politikai és társadalmi köröket, melyek az egykoru közvéleményt irányították. Élő szobrot csináltak belőle, csodálták és magasztalták, hogy életművétől még jobban eltávolították az egyszerű lelkeket. „A magyar Balzac“ is az enyedi mult ajándéka az ittlék népek jövőjének. Ha csak a mohácsi vész elcsempészéiről és következményeiről írt, csodálatos tisztánlátásról tanuszkodó tanulmányait elolvassuk, nyomban megértjük, miért kellett 1514-re 1526-nak következzék s a „romlásnak indult bajdon erős magyar“-t miért és hogyan vitték romlásba saját romlott urai.

Enyednek éppen azért, mert ilyen multja van, jövője is van. Van mire felépitnie jövőjét, hogy továbbra is világítson messze előre a Maros völgyében. Annak az intézménynek, mely ezt a szellemet ápolta falai között és ezt örökölte át ösökről az unokákra, csak az lehet a hivatása, hogy maradjon méltó nagy tanítványához. Maradjon méltó önmagához.

Ma Világosság-est Nagyenyeden

a MNSz nagytermében (Iparos Dalkör)
este 8 órai kezdettel.
Ünnepi beszédet mond Szentimrei Jenő

A 325-ik iskolaév

A Bethlen-kollégium multja a demokrácia szolgálatára kötelez

NAGYENYED. — A múlt héten nyitotta meg kapuit az ősi Bethlen Kollégium. A megnyitó ünnepén a Bethlen Kollégium multját, jelenét és a jövő célkitűzéseit Csefő Sándor igazgató ismertette. — A kollégium multja arra kötelez, hogy a demokrácia szolgálatára és annak szellemébe nevelje a jövő ifjúságot és erre a munkára kell, hogy vállalkozzék a nevelői kar is. A Kollégium szellemét tagja meg az, aki az ifjúságot nem ezen az úton akarja nevelni. A Magyar Népi Szövetség helyi szervezete nevében Barabás Miklós elnök üdvözölte a 325-ik iskolai év megnyitásakor a kollégiumot és tanári karát. — A multban a szellemi élet központja volt a Bethlen Kollégium, ma sem tagadhatjuk meg haragjának vezető szerepét. Ez a mai időkben komoly és felelősségteljes munkát kíván. Régi szokáshoz híven megcsináltak a Kollégium kis harangját és ezzel kezdetét vette az új iskolai év.

Új vezetőség a nagyenyedi MNSz-ben

NAGYENYED. — A Magyar Népi Szövetség helyi szervezete szeptember 21-én tartotta tisztújító közgyűlését. Beszámolót Barabás Miklós unitárius lelkész, a szervezet titkára tartott. Beszédében rámutatott, hogy a szervezet új vezetői a legszélesebb népi rétegekből kell hogy kikerüljenek, azokból, kik a haladó demokrácia útján járnak. Rámutatott arra, hogy elkerülhetetlen és szükségesség a nagyenyedi szervezet tisztogatási munkájának megkezdése is. A nagygyűlés 21 tagú intézőbizottságot választott, amelyek a következőkből állanak: Császár Gyula gazdaság, Guzmány Vilmos magántisztviselő, Búai József munkás, Barabás Miklós lelkész, Aczél Ferenc tanfelügyelő, Csipkés József órák, Czegei Károly kereskedő, Köblé György szűnők. Ha van nehézség, azt mi magunk kell leküzdjük, haragjaink szűnők. Ezekkel, akikőlünk a Kommunista Párttal, önzetlenül és megtartólagosan támogatnak a nemzeti joggyenlőség teljes gyakorlati megvalósításában, szoros baráti kapcsolatot kell léptetnünk. Vachler Imre cipész és Nagy Ferenc tisztviselő. A tisztikar megválasztása során elnök Barabás Miklós unitárius lelkész, alelnökök: Parajdi István és Ménéssy Miklós, míg titkár Nagy Ferenc intézőbizottsági tagok lettek. Barabás Miklós, a helyi MNSz új elnöke, a beléjbehelyezett bizalmat a következőkben köszönte meg: — Nehéz és felelősségteljes az a hely, ahová a közbizalom állított, Célon csak egy lehet: a nép boldogulása. Ezért minden erőfeszítésre kész vagyok. Tudatosítani szeretném azt, hogy a románai magyarság többé már nem kisebbség és hogy a nemzeti joggyenlőség a mult rezsim bukásával megvalósulhat. Ha van nehézség, azt mi magunk kell leküzdjük, haragjaink szűnők. Ezekkel, akikőlünk a Kommunista Párttal, önzetlenül és megtartólagosan támogatnak a nemzeti joggyenlőség teljes gyakorlati megvalósításában, szoros baráti kapcsolatot kell léptetnünk.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavankint 2 lej. Legkisebb hirdetés (10 szó) 20 lej. Állást keresőknek 10 szóig 15 lej. Cim a kiadóban és jelölés hirdetésekénél 5 lej pótdíj fizetendő. Szöveg-hirdetés szavankint 5 lej. Közgazdasági hirdetés szavankint 6 lej. Keretes hirdetés négyzetcentiméterenként 4-5 lej. Házasság-levelezés 5 lej szavankint. Nyilvánt. szavankint 10 lej.

„ELECTRA”
rádió és villamossági vállalat Dcs, C. Traian 21.

Vállal minden e szakmába vágó munkát, mozi, autó, motorkerékpár villamossági részének szerelését is.

Veszünk vagy bérelünk nagyobb mennyiségű **használt zsákot**
DANCIU ÉS SALLAK
Malinovszki-tér 12

ADAS-VÉTEL

EGY szép, modern kombinált szekrény eladó. Roosevelt-utca 10. Óvár. F. ELADÓ alig használt redőnyös iratszekrény és íróasztal. Megtekinthető Mária királyné-utca 31. Kárpitosnál. 7754 ALBERLETET, vagy butorozott szobát keresek. Címeket „Iparos” jelígre kérek. 7749 VESZÉK, eladók vízvezeték, központi fűtési berendezéseket, csöveket. Traian-utca 13. 7736 HALOSZOBÁ és ebédlőkredenc eladó. Jugoszlávia (vált Taksony vezér)-utca 16 szám. 7739 VILÁGÍTÁSRA szöveglíratokat előnyösen készít lutheránus temetőgondnokság. 7752

KÉTHENGERES malom berendezésre, egyik henger buzának, egyik tengerein, modern tisztítóberendezéssel száz HP motorral. Románnyelvű ajánlatot tovább: „Malom” jelige alatt a kiadóhivatal. 7753 ARAGÁZ tartály egyes rezsóval eladó. Megtekinthető Mária királyné-utca 27. földszint, hátul az udvarban. 7767 ELADÓ egy 2.5 HP villánymotor, egy 2 méteres transzmisszió, egy levegőtartály és egy kompresszor. Brassai-utca 16. 7771 VARRÓGÉPEKET férfir, női, cipészgépeket bizományba eladásra elvállalok, készpénzlelőget adok. Weisz gépkereskedő, Horea-ut 52. 7780 KUKORICASZÁR eladó. Értekezni Bořinteanu (Kölcsy)-utca 15, délután 5-7 óráig. 7787 ELADÓ Singer varrógép. Megtekinthető Jókai-utca 4. ajtó 9. 5200 GÁZTŰZHELY (négy lángú, két süttő) és edzőkemence (budapesti Lakos Lajos gyártmányu, 64x64x133 cm.) eladó. Gyulai Pál-utca 8. 5-6-ig. Gr.

ELADÓ szép, fehér zománcozott üveggel, ornament üveggel, komplett ajtóval, 4 méter széles, 4 méter magasságban. MEGVÉTELRE keresek jókarban szelont. Fischer üvegudvar, Dózsa György-utca 7. 5204 8-AS harisnya körkötőgép eladó. Samuil Micu-utca 3. 7807 SZÜCSGÉP kitűnő állapotban eladó. Weisz gépkereskedőnél, Horea-ut 82. 7729 VILLANYMOTOR 220-380 Volt, 1400 fordulatos, 2 lóerős és 6,5 lóerős „Ganz”, új, eladó. Masiniștilor-utca 9. 7825 RÁDIÓ Philips, ultramodern, olcsón eladó. Forduló-utca 2. 7742 RÁDIÓT jó állapotban veszek. Cim a könyvkereskedésben, Mária királyné-utca 43 szám. 7777 ÜGYVÉD urak! Rendeljük Curier által, Alexandru Anca könyvkereskedőnél Kolozsvár, az 1925. évi Ügyvédi díjazás, lej 50, Lakbértörvény lej 20. 7804 ELADÓ majdnem új kerékpár, 42-es bagaria új cipő. Csákány-utca 50. 7798 TELEFUNKEN rádió, üzembékes, eladó. Méhes-utca 4. 7797 NŐI kerékpárt, jó gumikkal, megvétele keresek. Cim a kiadóban. F. TÉLIKABÁT sőtétészürke, alacsony férfinek eladó. Szabadság-tér 21, II. emelet. 7830 ELADÓ egy szép, modern, kétszemélyes rekamié, hozzá két fotel és egy kerek asztalka. Érdeklődni Zrínyi-utca 4. déli 11-3 óra között. 7844 VILLANY harisnyaszemféldzőgép jó állapotban eladó. Havas Kató, Eötvös-utca 30, délután 4-6. 7833 RÁDIÓ Orion, 3+1, eladó. Postakert-utca 6. ajtó 11. 7829

6-OS harisnya körkötőgép eladó. Mierilor (vált Csákány)-utca 48. Bodor. 7842

ELADÓ héthónapos malac, továbbtarthatóság kihizlalásig vállalom. Cim a kiadóban. 7826

ELADÓ vendéglői nagy főzőkemence, 4 cm. vastag főzőlapokkal. Szabadság-tér 24, emelet. 7808

INGATLAN-LAKÁS

2 SZOBA, konyha, külön telek, kisebb renoválás ellenében átadó. Értekezni Mária királyné-utca 3, üvegüzlet, 9-12-ig. 7788

ALIG használt modern komplett háló olcsón eladó. Értekezni Szondi-utca 32. 7813

SÜRGŐSEN, elutazás miatt eladó minden elfogadható áron vadonatúj kombinált butor, vaskassza, kristályok, képek és egy fél ház kerttel, beköltözhető. Madách-utca 19, 3-5-ig. 7811

KÉRFEM, aki pénteken kivette tárcámat reinkuléből, irataimat jutassa vissza Özevgy Illyés Lajosnének, Kinizsi-utca 2. 7809

VAGONTÁRSAT elfogadok Budapesten át. Irinyi-utca 13. 7805

MINDENFELE használt ruha és egyéb dolgokat veszünk és eladunk. Bizományi dolgokat elfogadunk. Jókai-utca 4, az udvarban. 7801

KISMÉRETŰ konyhabutor eladó. Balázs asztalos, Dragalina-utca 91. 7799

KOMPLETT fűszerberendezés, nagyon jókarban eladó. Marton Alexandru, Andrassy-ut 29. 7793

Van márhol ebédeljünk, vacsorázzunk olcsón, ízletesen!

Az Óvárban levő volt „Kis pipa” vendéglő helyében új étterem nyílt

Balázs István,
a kolozsi fürdő közismert volt bérlejének irányításával.

Kitűnő konyha! Olcsó ár!
(„UHU” service)

FOGORVOSI berendezés bérbé, esetleg megvételre kerestik. Cim a kiadóban. 7772

ELADÓ villák a Dónát-uton, ház belvárosban, gyümölcsös, stb. UHU, Mária királyné-utca 34. 7837

ELCSERÉLNEM kolozsvári ingatlanomat Budapest környékével, vagy Magyarországon bárhol lévővel. Szűcsné, Ion Vidu-utca 9. 2-5-ig. 7821

HÁZAT ha venni, vagy eladni akar, forduljon bizalommal az „Express” irodához Unió- és Kötő-utca sark. 5201

FELLEGVÁRI-ut 42 alatti ház eladó. Esetleg beköltözhető. 7806

HÁZAT, házhelyet ha venni, vagy eladni akar (részletre is), forduljon bizalommal GURÓG ingatlanközvetítő irodához, Mária királyné-utca 1. Városházával szemben. 7113

AKAR minden hónap elsőjén nyugdíjat kapni? Adja el a házat, telkét, vagy egyéb ingatlanát részletfizetéssel, a házában is lakhat, amíg él és azonnal meg fog szabadulni minden gondjától, mert gyorsan elintézi a „Terno” ügynökség, Széchenyi-tér 16, bejárat a Kádár-utcából. 7841

JÖMENETELÜ üzlet forgalmas helyen, berendezéssel együtt, eladó. Értekezni délután 3-8-ig, General Berthelot (Főtűvös)-utca 28. 7847

BUTOROZOTT szoba fürdőszobahasználattal kiadó. Érdeklődni Szentegyház-utca 2, házfelügyelőnél. 7845

KERESEK főtéren kisebb üzlethei-nyitást. Görögtemplom-utca 21. 7950

ELCSERÉLNEM Rudolf-ut 46 szám alatti szoba, konyhás lakásomat Külmo-nostori, vagy hozzá közel eső hasonlóval. Gábor. 7846

MUNKÁSNAK, tisztviselőnek kifestem a lakását részletfizetésre. Cim: Rados festéküzlet. 7832

DIÁK lakótársat keresünk fürdőszobahasználattal. Cim a kiadóban. 7828

ELCSERÉLNEM központhoz közel lévő 2 szoba, konyhás összkomfortos lakásomat szintén központhoz közel 1 szoba, konyhás komfortos, vagy teaalká- garzonlakással. Címeket a kiadóba „Cse-re” jelígre kérek. 7823

EGY szép szoba költség megtérítése ellenében azonnal átadó. Cim Kalauz-utca 3 szám. 7819

BÉRBE keresek a város bármely részén kertes kis családi házat. Orbán cipész, Roosevelt-utca 4. Óvárban. 5206

OLCSÓN átadó elutazás miatt egy nagy szoba teljes berendezéssel, a Rákóczi-ut elején, Érdeklődni Szabadság-ter sark, újságárusnál. Ugyanott cipészműhely felső berendezéssel, teljes szerszám-mal átadó. 7824

KIADÓ központban egy, esetleg két-szobás elegáns butorozott lakrészt. Jelíge: „Komfortos.” 5209

ÁLLAST KAPHAT

FŐZÉSHEZ értő nőt felveszek vendéglőbe. Radu (vált Bocskai)-utca, Telefon-palota mellett. Wellmann Mihály. 7834

JCLHOZÓ vállalkozáshoz kapcsolódhat művelt egyén 10-20 ezerrel. UHU, Mária királyné-utca 34. 7837

KERESEK társat házi szövészethez, aki rendeléssel biztosít. Traian-ut 21. 7796

MEGBIZHATÓ főzni tudó mindenere keresek Cim a kiadóban. F.

TEHENÉSZETRE, kertészetre kívá-lóan alkalmas, Szamos melletti 16 hold megmunkálására munkaerőt keresek. Cosbu (Bem)-utca 3, földszint. 7845

NEVELŐNŐT keresek 10 éves leány-kám mellé. Házban is segítsen. Hősök-tere 14. 7836

KOMOLY, megbízható, gyermektelen házvezetőnő keresek vidékre, fiatal házaspár mellé. Lazar Dentist, Aiud, Jud. Alba. 7801

ÁLLAST KERES

IDŐSEBB nő mindenesnek ajánlko-zik, vagy bejáróhelyet keres, vidékre is megy. Cim a kiadóban. 7827

EGY középkori magános jobb nő ál-lást keres, főzni tud és bármilyen házi-munkát vállal. Sinay Vilmosné, Pop Ju-lian-utca 3. Rákóczi-negyed. 7814

KÖZÉPKORU komoly, intelligens nő házvezetőnő állást keres magános személynél. Cim a kiadóban. 7838

KÜLÖNFELEK

NYUGDIJAS nőül vesz nyugdíjast, földtulajdonost, háztulajdonost. Körül-írást a kiadóba „Tevékenyek” kérek. 7816

30 ÉVES, intelligens, egyedülálló dol-gozóleány megismerkedne házasság cél-jából komoly iparos férfivel, lakberen-dezés, kelengye van. „Nemes lélek” jel-ígre. 7820

48 ÉVES, józanéletű román, ezuton keresem egy uriaszony ismeretséget há-zasság céljából. „Benőszülék” jelígre a kiadóba. 7817

CSERÉPKÁLYHAK átrakását, javítá-sát, tisztítását Hartmuth rendszerre is, el-vállalok. Spaller Károly, Méhes-utca 130 szám. 7111

TEHERAUTÓ indul szerdán, 15-én Kolozsvárról Aradra, fuvart vállal. Ér-deklődni telefon 10-13. 7835

ELVESZETT kedden este a Főtér és Unió-utca között két posztó gyermek-táska A „Világosság”-hoz kérem leadni. 7844

FELELŐSÉGGEL megtanítom angol-ul, románul tanulás nélkül. Gyenge, Szentegyház-utca 6. 7846

ELVESZETT 11.207. számú, Szabó Rezső névre kiállított „Viktoria” könyv. Semmisnek nyilvánítjuk. 7848

ELVESZETT pénztárca, benne Kovács András névre szóló igazolványokkal. Bes-csületes megtaláló magas jutalomban ré-szesül. Cim: Széchenyi-tér 34. 5203

25 ÉVES fiatalember keresi olyan dol-gozóleány ismeretséget házasság céljából, akinek hasonlóképpen senkije nincs. Ala-csony termetű, csinos, szolid és intelligens legyen. „Dobozó nő” jelígre. 5205

LEGO LC SOBBAN

gyermekei részére fűzeteket, ceruzákat, iskolaszereket a

„VICTORIA” SZÖVETKEZET

papirosztályán vásárolhat, főtéri és Unió-utcai fiókjületeiben.

10 lapos fűzet 2.40 lei
20 cm.-es vonalzó 2.40 „
Iskolai ceruza 3.— „
Iskolai ceruza 6.80 „

Fertőtlenítsé
Lakását
Füstöltesse G. G.-vel
Füstölés előtt nincs kiköltözés, ajtó, ablakberendezés.
Három óra alatt kész!
Füstölés után nincs poloska, tetű, sváb, moly, légy, pók hangya, piszok, nagylakartás.
Tartós hatása
a füstölés után bekerült rovarokat is elpusztítja. Embere, gerinces állatra ártalmatlan.
Kizárólagos megbízot.
ATOX
fertőtleníto vállalat
Rendelést felvesz Rózsa drogeria Szabadság-tér 27 szám.

ROMANIA A ROMÁN ÁLLAMI OSZTÁLYSORSJÁTÉK

41^{IK} JÁTÉKTERVE

80.000 sorsjegy • 40.000 nyeremény • 1 jutalom egész vagy osztható, az 5. osztályban, 5.000.000 lei

ELSŐ OSZTÁLY		MÁSODIK OSZTÁLY		ÖTÖDIK OSZTÁLY	
Hirdés:	Hirdés:	Hirdés:	Hirdés:	Hirdés:	
1947. október 30. és 31.	1947. november 26. és 27.	1947. október 30. és 31.	1947. november 26. és 27.	1948. február 1-2, 3, 6-7, 8, 11-12, 13, 16-17, 18, 20-21, 22, 24-25-26 és 29.	
Nyeremény	Lei	Nyeremény	Lei	LEGNAGYOBB NYEREMÉNY SZERENCÉS ESETBEN LEI	
1	400.000	1	500.000	10.000.000	
1	200.000	1	250.000	8.000.000-7.000.000-6.000.000	
1	100.000	1	100.000	5.000.000	
2	50.000	2	50.000	3.000.000	
5	20.000	5	20.000	2.000.000	
15	15.000	15	15.000	1.000.000	
25	10.000	25	10.000	500.000	
50	5.000	50	5.000	300.000	
150	3.000	150	4.000	200.000	
2250	2.000	2250	3.000	100.000	
2500 nyer.	Lei 6.575.000	2500 nyer.	Lei 9.175.000	50.000	

HARMADIK OSZTÁLY		NEGYEDIK OSZTÁLY	
Hirdés:	Hirdés:	Hirdés:	Hirdés:
1947. december 18. és 19.	1948. január 10. és 11.	1947. október 30. és 31.	1947. november 26. és 27.
Nyeremény	Lei	Nyeremény	Lei
1	600.000	1	700.000
1	300.000	1	350.000
1	100.000	1	100.000
2	50.000	2	50.000
5	20.000	5	20.000
15	15.000	15	15.000
25	10.000	25	10.000
50	7.000	50	8.000
150	5.000	150	6.000
2250	4.000	2250	5.000
2500 nyer.	Lei 11.775.000	2500 nyer.	Lei 14.375.000

A SORSJEGYEK ÁRA: 1/4 1/2 3/4 1
Mind az 5. osztályra: Lei 5.000 2.500 1.250 625
Mind az egyes osztályra: Lei 1.000 500 250 125

Az állam törvényével szavatolja a játékosokat és a nyeremények kiutalását. A játékosok általános érdekeinek védelmére lép fel a sorsjegyeket.

A NYEREMÉNYEK VÉGössZEGE LEI 217.850.000

Őszi uidonságok!
Hamburg
KOZMETIKA
Reg. Mihai I. No. 3.
Tanítványképzés!
(Uhu service)

Go'yóscsapágyak
ólmocsövek, szalagfűrés, áteresztő gyalugépek, csex-derprás, centrifugák, olaj-malmi gépek, buza- és kurkicaőrölő hengerek, traktorfelek- és tengelyek azonnali szállításra kaphatók. Min-dennemű gépjármű, motortenge-lyek és fejek hegesztését előnyö-sen vállaljuk
INDUSTRIA DE MASINI
Temesvár II., Kogălniceanu-u. 8.
Telefon: 56-97.